

**TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATI
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK**

„MEGTARTÓ TELEPÜLÉS”

elnevezésű

2025-2029. ÉVI

GAZDASÁGI PROGRAMJA

Tamási

2025.

BEVEZETÉS

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 116. §-a alapján Tamási Város Önkormányzata hosszú távú fejlesztési elképzeléseit az alábbi gazdasági programban rögzíti.

A gazdasági program 2025-2029. évekre szól és meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Az elmúlt évek, évtizedek alatt Tamási és a térség lakónépessége folyamatos csökkenést és öregedést mutat. Az előttünk álló ciklus kiemelt feladata a megtartó szerep, amely elsősorban a népesség, a fiatalok, a munkaerő megtartására vonatkozik, de érvényes az értékek, a kultúra, hagyományok, erőforrások megőrzésére egyaránt. Erre tekintettel kapta jelen ciklus gazdasági programja a „MEGTARTÓ TELEPÜLÉS” elnevezést, amely minden meghozott döntésnél, megtett intézkedésnél elsődleges szempontnak kell, hogy legyen.

Ennek mentén valósulhatnak meg a Tamás Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott következő átfogó középtávú célok:

Tamási olyan közismerten versenyképes, magas presztízsű, gyarapodó kisvárossá válik, amely

- *kimagaslóan innovatív, magas szintű kulturális életével, időtálló, korszerű színes oktatási kínálatával vonzerőt jelent a magasan képzett, fiatal, családok beköltözők számára, erősítve a társadalmi kohéziót és a szolidaritást egyaránt,*
- *folyamatosan gyarapítja magas hozzáadott értékű, színvonalas szellemi szolgáltatásokat nyújtó gazdaságát, főként az informatika, a turizmus, az egészségipar, a sport, a rekreáció és az alkonygazdaság területén,*
- *közismerten korszerű, egészséges, barátságos, emberléptékű, értékőrző, vonzó kisvárosi környezetet biztosít az itt élők számára, kiemelt figyelemmel a klímaváltozásból származó fenntarthatósági követelményekre, valamint a városi és térségi közlekedésre.*
- *a legkorszerűbb technológiák és tudás alkalmazásával segíti a település működését, lakóinak minél gördülékenyebb, hatékonyabb kiszolgálását, valamint a város vonzó adottságairól, szolgáltatási kínálatáról, befektetési lehetőségeiről szóló legalább országos szintű városmarketinget és kommunikációt.*

Gazdasági program felépítése:

- I. Gyarapodó város
- II. Fejlődő város
- III. Aktív társadalom – Marasztaló életér

Gyarapodó város

Demográfiai adatok

Ahogy a 2025 januárjában elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) is tartalmazza: „A településen a lakosság lélekszáma 2018 óta csökkenő tendenciát mutat. A település népességének korszerkezete az idős generáció – azon belül is a nők – arányának magas szintjét mutatja, de figyelmeztet arra is, hogy a következő 10 évben még egy jelentős csoport hagyja el a munkaerő-piacot és megy nyugdíjba.”

Lakónépesség adott év végén		
Év	Fő	Változás
2018	7 906	bázis év
2019	7 852	99,32%
2020	7 804	99,39%
2021	7 787	99,78%
2022	7 591	97,48%
2023	7 486	98,62%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Ezt folyamatot írja le az öregedési tendencia is. Az öregedési index figyelmeztet a 65 év feletti korosztály folyamatos növekedésére, amely várhatóan a következő évekre is kihat. A település alapvetően előregedő társadalmában a fiatal korosztály létszámának lassú emelkedése önmagában nem befolyásoló tényező.

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 618	1 117	144,85%
2019	1 675	1 119	149,69%
2020	1 737	1 098	158,20%
2021	1 785	1 096	162,86%
2022	1 807	1 085	166,54%
2023	1 825	1 045	174,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Minderre tekintettel kiemelt cél a fiatalok helyben tartása, megtartása, beköltöztetése, kedvező feltételek biztosítása részükre, amelyet segít a Kormány családpolitikája, amelynek köszönhetően várhatóan a gyermekvállalási kedv tovább nő.

Költségvetési-és adópolitika

Az önkormányzat adott évre vonatkozó pénzügyi tervét tartalmazó költségvetési rendeletének mindig összhangban kell állnia az önkormányzat gazdasági programjával, melyben megfogalmazott alapelvek az önkormányzat legfontosabb céljait tükrözik a következő időszakra vonatkozóan.

Az előttünk álló ciklus költségvetési főösszegeire továbbra is a folyamatban levő uniós és hazai támogatásokkal megvalósuló aktuális fejlesztési projektek előrehaladása gyakorolhat döntő hatást, melyek mértéke a főösszeg 50%-át is meghaladhatja, jelentős eltéréseket generálva az egyes évek adatai között.

Az önkormányzat költségvetésének bevételi oldalon két legfontosabb állandó meghatározója a központi költségvetéséről szóló törvényben foglaltak alapján a város által ellátott feladatokra járó állami támogatások,

valamint a saját bevételek közül az önkormányzat helyi adókról szóló rendelete alapján beszedett adóbevételek.

Az állami támogatásokra vonatkozóan 2013. évtől lépett életbe az ún. feladatfinanszírozás, amely az egyes kötelező feladatokhoz biztosított támogatások mértékét egységesen állapítja meg, így – néhány kivételtől eltekintve – nincs figyelemmel a helyi sajátosságokra. A költségvetési törvény az egyes támogatási jogcímekre fajlagos mutatószámokat tartalmaz, így ezen bevételek esetében növekedést csak a mutatószámok (férőhely kihasználtság, lakosságszám) emelése jelenthet, melynek megvalósítása egybecseng a gazdasági programban megfogalmazott alapvetésekkel, a település megtartó erejének növelésével, az évek óta tapasztalt lakosságszám-csökkenés megállításával.

A központi költségvetésről szóló törvényben meghatározottak szerinti egy lakosra jutó iparűzési adóerő-képesség mértékét meghaladó önkormányzatok 2021. évtől szolidaritási hozzájárulást teljesítenek a központi költségvetésnek. Tamási Város Önkormányzata esetében a teljesítendő szolidaritási hozzájárulás összege az egy lakosra eső adóerő-képesség, valamint a számítási alapját képező adóalap emelkedése miatt növekvő tendenciát mutat, ami várhatóan kedvezőtlenebb helyzetet teremt a következő időszakban is az állami támogatások vonatkozásában, mivel az önkormányzatot megillető központi támogatásokból a hozzájárulás összege levonásra kerül.

A helyi adóbevételek jelentik nagyrészt a költségvetés központi költségvetés által egyáltalán nem finanszírozott (pl. részben nem kötelező önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó létesítmények fenntartása), ill. alulfinanszírozott (pl. városüzemeltetés, bölcsőde, önkormányzati hivatal működtetése, kulturális feladatok) kiadásaira a fedezetet. Az adóbevételek legnagyobb hányadát az iparűzési adóbevétel jelenti, amely részben az önkormányzat vállalkozásokat segítő intézkedéseinek is köszönhetően a kedvezőtlen gazdasági körülmények ellenére is emelkedést mutat. A gazdasági programban továbbra is kiemelt szempontként kell kezelni a vállalkozásokat támogató infrastrukturális feltételek további javítását, a már letelepültek itt tartását, fejlődésének, ill. esetleges újabb cégek betelepülésének elősegítését.

További adóemelés nem tervezett ezen ciklusra, a települési adó bevezetése megfontolandó. A települési önkormányzat ugyanis az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet vagy amelyeket törvény nem tilt. A települési önkormányzat települési adót – a termőföld, a termőföld tulajdonjoga, a termőföldre ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog kivételével – bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá – e minőségére tekintettel vállalkozó. A települési adóból származó bevétel az azt megállapító önkormányzat bevétele, amelyet fejlesztési célra és a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására használhat fel.

A Mötv. kimondja, hogy az önkormányzatok költségvetésében működési hiány nem tervezhető. A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény alapján az önkormányzat működési célra csak likvid hitelt vehet fel, az adósságot keletkeztető ügyletek keletkezésénél, illetve felhasználásánál a fejlesztési területen is jelentős korlátozások vannak. Az önkormányzat jelenlegi adósságállománya alapján fennálló fizetési kötelezettségeinek a saját bevételei terhére biztonsággal eleget tud tenni, újabb hitel felvételére csak gazdaságilag alátámasztható, indokolt esetben kerülhet sor.

Az önkormányzatnak és az intézményeknek a takarékos gazdálkodás mellett továbbra is törekedni kell a szabad kapacitásuk megfelelő hasznosítására, bevételeik növelésére, az önkormányzathoz befolyó tulajdonosi bevételek (pl. fürdő, munkásszálló, parkolók üzemeltetése kapcsán) szintjét is lehetőség szerint a legmagasabbra szükséges emelni.

Annak érdekében, hogy a következő időszakra vonatkozó önkormányzati költségvetések továbbra is eredményesen és biztonsággal végrehajthatók legyenek, folyamatosan arra kell törekedni, olyan megoldásokat, ésszerűsítési intézkedéseket indokolt előkészíteni, amelyek a jelenlegi pénzügyi helyzet szinten tartását, esetleges további javulását eredményezhetik.

A rendelkezésre álló források mellett továbbra is keresni kell a jövőbeni bevételnövelés vagy költségcsökkentés irányába mutató pályázati lehetőségeket.

A költségvetések fegyelmezett, költséghatékony végrehajtásával, takarékos gazdálkodással lehet az állandóan változó gazdasági és jogszabályi környezethez folyamatos alkalmazkodva a város lehetőségeiből, adottságaiból a következő ciklus során is a legtöbbet kihozni.

Vagyongazdálkodás

Tamási város tulajdonában álló üres épületek és ingatlanok hasznosításában tervszerű, ütemezett vagyongazdálkodási koncepció javasolt. Az önkormányzat jelentős ingatlanvagyonnal rendelkezik, amelyeket önkormányzati célú felhasználással, bérbeadással, értékesítéssel hasznosítunk. Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás a központi jogszabályok és helyi vagyongazdálkodási rendeletben meghatározottak alapján történik.

Az ingatlanvagyon hasznosításánál azt a szempontot érvényesítjük, hogy az ingatlan új beruházás, fejlesztés vagy vállalkozás indulását segítse. A város érdekeinek megfelelően kell a területeket a befektetők számára értékesíteni, figyelmet fordítva a városfejlesztés szempontjaira, önkormányzati célokra.

A vagyongazdálkodásnál a város hosszú távú érdekeit mérlegelve alakítjuk ki álláspontunkat gazdaságossági és településfejlesztési szempontokat is figyelembe véve, érvényesítve. Olyan vagyongazdálkodást kell folytatnunk, amely rugalmas feltételeket biztosít a vállalkozásokkal való tárgyalásokhoz, de reális díjakat jelent az önkormányzatnak is.

Az üressé vált, önkormányzati feladatok ellátásához nem szükséges, másként nem hasznosítható épületeket értékesíteni kívánjuk, ezzel biztosítva új beruházásokhoz, fejlesztésekhez, újabb értékek teremtéséhez anyagi forrást.

Az önkormányzat könyv szerinti vagyonértéke 2024.12.31-i állapot szerint:

- Vagyonkezelésbe adott eszközök, ingatlanok stb. bruttó értéke: 2 665 697 222 Ft
- Ingatlanok, szellemi termékek, gép-berendezések együtt bruttó: 19 200 158 997 Ft
- Pénzügyi eszközök, részesedések: 81 118 000 Ft

Ezek mindösszesen bruttó 21 946 974 219 Ft.

Ezen belül a városfejlesztés és vagyongazdálkodás szempontjából jellemzően a következők a legfontosabbak, amely vagyonelemek forgalomképesek, hasznosíthatóak: 1585 hrsz 7779 m² volt iskola ingatlan, 0159/161 3ha 812 m² termőföld, 18 darab lakás, összesen 9 ha 3107 m² beépítetlen ingatlan.

A vagyon vagyonelem szerinti megoszlása kedvezőtlen, mert nagyon nagy a forgalomképtelen, illetve a korlátozottan forgalomképes vagyon aránya.

Munkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a nagy értékű, lehetséges funkcióit tekintve a városfejlesztés szempontjából meghatározó fontosságú ingatlanok hasznosítására, így a volt iskola épületére.

Lakásgazdálkodás, lakhatási lehetőségek bővítése, ingatlanfejlesztés

Jelenleg Tamási Város Önkormányzatának Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükről szóló, 32/2020 (X. 1.) rendelete alapján a város tulajdonában álló lakó- és üzleti célú ingatlanok túlnyomó részével a Tamási Vagyongazdálkodó Kft. gazdálkodik.

Általánosságban elmondható, hogy ezen ingatlanok túlnyomó részének, a lentebb felsorolt ingatlanok kivételével a kihasználtsága magas, mindkét célú ingatlan típus esetében kijelenthető, hogy a kínálat szűkebb, mint a kereslet, így az állomány bővítése célszerű, és gazdaságilag indokolt lehet.

A kihasználatlan, vagy nagyon alacsony kihasználtságú ingatlanok az alábbiak:

Üzleti, közösségi célú ingatlanok

- volt ÉVÜ irodaépület, Szabadság u. 11.
- volt Tüdőgondozó
- volt iskolaépület, 2-es iskola, Miklósvár
- volt Innovációs Központ épülete, Nyírfa sor 15.
- volt iskolaépület, Kishenye

Lakóingatlanok

- posta épület kihasználatlan részei

Az üzleti, közösségi célú ingatlanok esetében elmondható, hogy általános műszaki állapotuk nagyon leromlott, hasznosításuk csak jelentős anyagi ráfordítások után lehetséges, erre az önkormányzatnak saját forrása nem áll rendelkezésre, illetve az ingatlangazdálkodásból keletkező bevételek sem elegendőek nagyságrendben a ráfordításokra. E szempontokat figyelembe véve az ingatlanok hasznosítása befektető partner bevonásával, vagy értékesítés útján lehet megvalósítható.

Javaslat a hasznosításra:

- volt ÉVÜ irodaépület: bontás, közösségi tér kialakítása, vagy értékesítés
- volt Tüdőgondozó: egészségügyi szolgáltató tér kialakítása, befektető bevonásával, vagy ilyen célú befektetőnek történő értékesítéssel
- volt iskolaépület, 2-es iskola: turisztikai, vagy alkonygazdasági hasznosítás, befektető bevonásával, vagy ilyen célú befektetőnek történő értékesítéssel
- volt Innovációs Központ épülete: elhelyezkedése miatt irodai célú kihasználása korlátozott, technológiai célú központtá, inkubátor házzá alakítása, ilyen jellegű projektbe történő bevonása lehet a hasznosítás iránya. Az épület általánosan jó műszaki állapota miatt a beruházás igénye kisebb, mint a többi kihasználatlan ingatlané.
- volt iskolaépület, Kishenye: Elhelyezkedése miatt kiváló célpontja lehet vidéki turisztikai beruházásnak, akár szálláshely kialakítás, akár komplex rekreációs célú beruházás szempontjából, befektető bevonásával, vagy ilyen célú befektetőnek történő értékesítéssel
- lakóház, Arany János u. 1.: teljeskörű felújítás, magas minőségi igényeknek megfelelő színvonalon, így akár orvoslakásként is funkcionálhat a jövőben.

Amennyiben bármelyik ingatlan értékesítésre kerül, úgy a vételárból keletkező bevételeket a megmaradt ingatlanok fejlesztésére, vagy új lakáscélú ingatlanok építésére, vásárlására kellene fordítani.

Az önkormányzat értékesítésre kijelölte a belterület 2560/7 helyrajzi szám alatt nyilvántartott, megosztás során keletkezett kivett beépítetlen terület művelési ágú, 8 db építési telket, melyekre az alábbi építési előírások vonatkoznak:

Tamási Város Rendezési Tervének szabályozási tervlapja alapján az ingatlanok építési övezete Vt-10 jelű településközponti övezet, melyben az alábbi épületek helyezhetők el:

- lakóépület,
- kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, szálláshely szolgáltató,
- igazgatási, egészségügyi, szociális, művelődési épület,
- sportlétesítmény,
- gépjárműtároló.

A telkek megengedett legnagyobb beépítési mértéke 35 %. Az ingatlanok vagyoni jellege: üzleti vagyon (forgalomképes). Az ingatlanok az Üdülő utca végén a Boróka utca mellett találhatók, gépjárművel könnyen megközelíthetők, az ingatlanok jelenleg nem közművesítettek.

Továbbra is értékesítésre kell kijelölni a fürdő melletti szabad telkeket, valamint a volt 2-es iskola épületét, amely a fürdőfejlesztés hatására várhatóan vonzóbb lesz a potenciális befektetők számára.

Fürdő közvetlen szomszédságában található ingatlanok esetében a cél:

- legalább 100 fő befogadóképességű és legalább 3* minősítésű szálloda létesítése, vagy
- egészségügyi turisztikai létesítmény, egészségmegőrző, rehabilitációs központ, oktatási intézmény, amely legalább 80 fő befogadására/ellátására alkalmas,
- amennyiben csak egyik ingatlanon biztosítja vevő a fenti célok valamelyikét, úgy a másik ingatlanon turisztikai attrakció létesítését is megvalósíthatja, amely legalább 80 fő egyidejű fogadására alkalmas;
- visszavásárlási jog kikötése mellett.

Volt 2-es iskola ingatlan esetében a cél:

- fentiekben felsorolt célok, továbbá
- az ingatlanon legalább 75 fő kapacitással idősök otthona/bentlakásos intézmény kerüljön kialakításra akár piaci alapon igénybe vehető időskorúak részére történő szociális szolgáltatást nyújtásával;
- visszavásárlási jog kikötése mellett.

Településrendezési eszközök a város szolgálatában

A településen az építési és területhasznosítási lehetőségeket, jogokat és köteleességeket a településrendezési eszközök rögzítik. A település távlati (20 - 30 évre előre mutató) fejlesztési elhatározásait a településfejlesztési koncepció, annak rövidtávban megvalósítandó terveit az integrált településfejlesztési stratégia tartalmazza. A településfejlesztési koncepcióban, az integrált településfejlesztési stratégiában szereplő, fejlesztési szándékok megvalósítási lehetőségéhez szükséges területi igényeket és feltételeket a településrendezési eszközök, a település településszerkezeti terve, a szabályozási terve, a helyi építési szabályzata és a települési arculati kézikönyv rögzíti.

A településrendezés feladata, hogy a település területének, telkeinek felhasználására és beépítésére vonatkozó helyi szabályok kialakításával meghatározza a település összehangolt, rendezett fejlődésének térbeli-fizikai kereteit, a település adottságait és lehetőségeit hatékonyan kihasználva elősegítse annak működőképességét a környezeti ártalmak legkisebbre való csökkentése mellett, biztosítsa a település (településrészek) megőrzésre érdemes jellegzetes, értékes szerkezetének, beépítésének, építészeti és természeti arculatának védelmét.

Tamási településrendezési tervének felülvizsgálata 2021. évben került elfogadásra. A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet értelmében a hatályos településrendezési terv 2027. június 30-ig módosítható, majd azt követően a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény előírásainak megfelelő tartalommal felül kell vizsgálni. A településterv részeként településfejlesztési tervet, megalapozó vizsgálatokat, alátámasztó javaslatokat, örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni, aktualizálni. A tervezési folyamat kiterjed a településkép-védelmi rendelet előírásainak a helyi építési szabályzatba történő átdolgozására is. A jogszabályi követelményeknek megfelelően a településtervet térinformatikai feldolgozással kell elkészíteni.

A településrendezési eszközök felülvizsgálata utoljára 2021. évben került elfogadásra, az elmúlt négy évben a rendezési terv 8 alkalommal került módosításra, illetve jelenleg is folyamatban egy 36 módosító indítványt tartalmazó módosítás.

A jövőbeni rendezési tervmódosítások céljai:

- családi házas lakóövezet kijelölése az Illyés Gy. utca mögött található szántó területen,
- új geotermikus kút létesítési feltételeinek megteremtése,
- utak szabályozási szélességének csökkentése, ahol a terepadottságok miatt a szabályozási vonal által kijelölt szélesség megvalósításának fizikai korlátai vannak,

- korábban kialakult szabályozási anomáliák – melyek ellehetetlenítik a fejlesztést, beruházást – kijavítása,
- lakott külterületi részek tervezett belterületbe csatolása,
- gazdaságilag fontos feltáró utak kijelölése,
- új garázs övezetek kijelölése,
- parkoló övezetek kijelölése.

Temető, ravatalozó

A városi temetőről elmondható, hogy alapvetően rendezett, kulturált, a kegyeleti szempontokat is figyelembe véve túlnyomó részben megfelelő állapotú. Két hiányossága a ravatalozó épület elavult volta és a temetőben lévő járdák egy részének az elavult állapota. A járdák építését a kommunális adóból keletkező bevételek terhére lehet folytatni a következő években, azonban lehetséges pályázati források és támogatások bevonásának lehetőségét érdemes figyelembe venni.

A ravatalozó épületének teljeskörű, felújítása indokolt, ennek forrását, tekintettel a várható költségek mértékére, pályázati források, és támogatások bevonásával lehet biztosítani.

Városüzemeltetés, városrendezés

A működő, élő települések jellemzője az állandó változás. Városvezetésünk feladata a lakosság által támasztott, változó igények minél teljesebb kielégítése, az emberhez méltó környezet és a folyamatos megújulás feltételeinek megteremtése.

A kialakult gyakorlat alapján a meglévő szolgáltatási szerződésekre alapozva, a közbeszerzési, beszerzési eljárásokat követő szerződésekkel biztosítjuk a városüzemeltetési feladatok ellátását. Ennek során arra törekszünk, hogy a biztonságos, megfelelő színvonalú szolgáltatások és a városüzemeltetéshez kapcsolódó feladatok feltételei adottak legyenek.

Általánosságban elmondható, hogy a városi infrastruktúra üzemeltetése és karbantartása humán erőforrás és költségigényes, ezeket a költségeket automatizálással, korszerűsítéssel lehetne csökkenteni. A városi infrastruktúrát érintő jövőbeli beruházásoknál a karbantartás és üzemeltetés szempontjából kiemelten érdemes kezelni az automata üzemeltető rendszerek lehetséges kialakítását, és olyan eszközök beszerzését, melyek minél kevesebb emberi beavatkozással alkalmasak az üzemeltetésre.

Gazdaságossági és környezetvédelmi szempontból is előremutató megoldás lehet az önkormányzat és a városüzemeltetést végző gazdasági társaságok gépjárműveinek és eszközeinek elektromos üzemeltetésűre történő cseréje, és ezen eszközök töltésének a biztosítására főként napenergia hasznosítására épülő töltőhálózat kiépítése.

A városüzemeltetés fő feladatai, elemei a következők:

- egészséges ivóvízellátás, szennyvízelvezetés-tisztítás: a közcélú víziközmű szolgáltatást a DRV Zrt-vel kötött bérleti-üzemeltetési szerződés alapján biztosítjuk
- közvilágítás folyamatos működtetése, karbantartása
- lakossági kommunális hulladék gyűjtése és kezelése a Vertikál Group-al, mint MOHU szerződött partnerrel kerül megoldásra, amely szelektív hulladékgyűjtéssel, hulladékudvar működtetéssel egészül ki a zöldhulladék gyűjtése mellett
- közúti közlekedés alapfeltételeinek biztosítása, annak szabályozása, jelzések biztosítása
- biztosítjuk a csapadékvíz elvezetés alapfeltételeit, belvíz elleni védekezést
- közterület és zöldterület gondozása, rendben tartása az előírt helyeken és módon
- közutak fenntartása.

Tamási vonzerejének növelése, a lakók komfortérzetének fokozása érdekében egy minden fontos városi funkciót koncentráltan, közösségi tereket biztosító, zöld városközpont létrehozása. Ennek következő lépése a Kossuth-tér felújítása során ahol zöldfelületek növelése kiemelt szempont.

Tervezett többek között egy megújított játszótér kialakítása is a Móricz Zs. lakótelepen.

A Szentháromság tér és a Szabadság utcai járda közötti területen kivitelezésre vár egy támfalas, virágosított terület, amely támfal egyben ülőfelületként szolgálna, a központi részt szebbé téve, valamint 2025 évben kezdődnek meg a Kossuth tér rekonstrukciós munkálatai, amellyel egy rendezvényter és egy zöld sétány is kialakul.

A városi infrastruktúra fejlesztés szempontjából kiemelt jelentőségű lehet a következő öt évben a város központi részén, a csapadékvíz hálózat újra tervezése, átalakítása, mert Garay utca, Arany János utca, Kossuth tér és Szabadság utcák által határolt területen a csapadékvíz elvezetése nem mindenhol megoldott, az elvezető rendszer szállítóképessége pedig szűk keresztmetszetet jelent a biztonságos, hatékony elvezetés szempontjából. Tekintettel a probléma összetettségére, szaktervezés és pályázati források bevonása indokolt lehet.

Javasolt a kamerarendszer bővítése a város kivezető szakaszain, a Penny pakolóban és a hulladékszigetek esetében is és a külterületi hulladékgyűjtő szigeteknél.

Bevezethető lehet egy önerős lakossági csapadékvíz gyűjtő edény projekt:

Cél lenne ezáltal a lakosság környezettudatos szemléletének elősegítése, növelése, a csapadékvízháztartási hasznosítása, minimális lakossági önerő vállalásának feltételével. A kiírandó pályázaton elnyerhető csapadékvíz gyűjtő edény hozzávetőlegesen 300 liter űrtartalmú, ereszhez csatlakoztatható eszköz. A pályázat keretösszege cca nettó 2 millió Ft, a szükséges forrás az adott évi költségvetésben lehetne biztosítható. A pályázati részvétel feltétele, hogy a pályázó rendelkezzen a városban/belvárosban kertes ingatlannal vagy kerttel, telekkel, melyen az összegyűjtött csapadékvíz hasznosítható, felhasználható. Ezáltal a közterületeken a hirtelen esőzések esetén nem azonnal jelentkezik nagyobb mennyiségű csapadékvíz.

A **városüzemeltetési** feladatok ellátása során törekszünk arra, hogy a minél jobb, korszerűbb, költségtakarékos módszerek mentén történjen, valamint hatékony szolgáltatási formák valósuljanak meg. A városüzemeltetés terén a legfontosabb feladatunk a már megkezdett gépesítés folytatása, annak érdekében, hogy meg tudjunk küzdeni a munkaerőhiány jelentette problémákkal.

Ezért kerülnek eszközök, járművek is beszerzésre, például 2025. évben hulladékszívó berendezés, amely gépparkot további eszközökkel kívánjuk bővíteni.

Az ápolat, rendezett városkép kialakítása érdekében fontosnak tartjuk az utak menti zöldfelületek rehabilitációját is, amelybe szeretnénk **bevonni a lakosságot** is.

Térinformatikai rendszer létrehozása javasolt az üzemeltetés ellátásához:

Egyéb központi rendszerekkel való integráció tervezése szempontjából egy modern város életében térinformatikai rendszer kialakítása méretétől függetlenül elengedhetetlen a hatékony működéshez.

A térinformatikai rendszer alpinfrastruktúrájának kialakításához a Lechner Tudásközpont biztosít komplex téradatcsomagot, amely tartalmazza a település alapvető térinformatikai rétegeit: ingatlan-nyilvántartási térképet, tulajdonosi adatbázist, művelési ágak szerkezetét, ortofotókat, domborzati modellt és szakági adatállományokat. A városi közműszolgáltató (ERDA Kft.) által az e-közmű rendszerben publikált csapadékvíz-elvezető és távhőrendszer téradatai szabványos WMS/WFS szolgáltatásokon keresztül integrálhatók a városi térinformatikai platformba, biztosítva az adatok naprakész elérhetőségét.

A térinformatikai rendszer **többrétű támogatást** nyújt az önkormányzati feladatellátáshoz:

Hatósági ügyek bővített támogatása: A rendszer komplex térbeli támogatást nyújt az építéshatósági eljárásokhoz, telekalakítási folyamatokhoz, valamint lehetővé teszi a rendezvények területfoglalásának

hatékony tervezését és a közműegyeztetések koordinációját, beleértve a zöldterület-kezelési engedélyek térbeli nyilvántartását is.

A rendszerhez egy előzetes térbeli kamerázás, felmérés társulhatna.

Tervezett projektek:

- zöldfelület fejlesztés
- eszközpark bővítése
- közterületek fokozatos bekamerázása
- játszótérprogram, játszóterek bővítése és a meglévők korszerűsítése
- újabb szabadtéri konditermek kialakítása
- parkok, közparkok komfortos pihenővezeték alakítása
- urbanus terek létrehozása a meglévők minőségi fejlesztésével
- csapadékvíz gyűjtő edény projekt
- térinformatikai rendszer.

Fejlődő Város

Közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Gyalogos közlekedés:

A városi közlekedés újratervelésében jelentős mérséklési lehetőségek rejlenek, mivel ez a terület felel a globális kibocsátások 8%-ért. Sem a kibocsátás csökkentéséhez, sem az élıhetőség fokozásához nem elég azonban, ha pusztán minden autót elektromosra cserélünk, hiszen attól nem csökken majd a közlekedési dugók száma. A klímaváltozás és a légszennyezettség mérsékléséhez a legnagyobb lehetőségek a gyalogos és kerékpáros közlekedésben rejlenek.

Tervezett fejlesztések:

- A Szent István – Zrínyi Miklós – Dózsa György utca kereszteződésében a gyalogos forgalom jelentős, a kereszteződésben 2 új gyalogátkelőhely kialakítása indokolt, egyiket a Zrínyi Miklós utca felőli oldalon a másikat pedig a Dózsa György utca Liget park felőli oldalán,
- Würtz iskolánál az Eötvös utcában 1 db gyalogos átkelőhely kialakítása,
- Szabadság – Zrínyi - Széchenyi utca kereszteződésben a három meglévő gyalogátkelő mellé a negyedik ágon is indokolt a gyalogos átkelőhely elhelyezése
- Bezerédj utca elején gyalogátkelő kialakítása
- gyalogos átkelőhelyek fokozott kivilágítása, okos zebra rendszerek telepítése (pl. Kossuth tér 65. sz. főút kapcsolata)
- Járdafelújítások az eddigi gyakorlat szerint ütemezetten kerülnének folytatásra, prioritást élvez a temető járdáinak felújítása, építése, valamint a Kaszás Dezső sétány Széchenyi utcáig tartó szakaszának felújítása.

Kerékpáros közlekedés:

A kerékpározás általánosan elfogadott, biztonságos és támogatott közlekedési mód, mely nagyban hozzájárul a jó hangulatú, élıhető, mobilis és gazdaságilag virágzó települések kialakulásához.

Tervezett fejlesztések:

- kerékpáros szervizpontok és e-töltők kialakítása a város több pontján
- kerékpáros kölcsönző építése a meglévő szakaszok mellett
- kerékpáros nyom felfestések újrafestése
- meglévő kerékpárutak javítása, karbantartása
- további kerékpár parkolók, tárolók létesítése a nagyobb kereskedelmi és egyéb szolgáltató épületek előtt.

Az Építési és Közlekedési Minisztérium tájékoztatása:

A Siófok - Pécs közötti kerékpárút gerincnyomvonal becsült hossza 136 km, amely az egyéb kiegészítő nyomvonalakat is figyelembe véve ("Mecsek-kör" és Orfű) mindösszesen 174 km hosszúságú. A projekt előkészítési feladatainak keretében 2019-2020. években elkészült a fejlesztés tanulmányterve, valamint környezetvédelmi dokumentációja. A projekt előkészítési feladatainak folytatásaként 2021. év júliusában lezárult az engedélyezési és kiviteli tervek készítésére, valamint az építési és kapcsolódó engedélyek megszerzésére kiírt tervezői közbeszerzési eljárás. A tervezési feladat négy részre osztva készülhet el, az alábbi bontásban: 1. rész: Siófok – Tamási (Termálfürdő) közötti cca. 49 km hosszúságú kerékpárúti szakasz, 2. szakasz. Tamási Fürdő és Pári község között lévő meglévő kerékpárút, annak szerkezeti rekonstrukciója, csapadékvíz elvezetése.

Mikromobilitás fejlesztése:

A technológia fejlődésével a közlekedési módok jelentősen megváltoztak az elmúlt 5-10 évben. A városi közlekedésben egyre nagyobb teret nyer a mikromobilitás a kis, könnyű, emberi erővel, elektromos motorral vagy ezek kombinációjával hajtott közlekedési eszközök használata, az ezekkel való közlekedés, mint például az elektromos kerékpár, roller, e-roller, e-robogó, segway.

A mikromobilitással elsősorban a városokban találkozunk, főleg nyáron nő meg a forgalmuk, amikor az emberek olyan útvonalakat járnak be velük, amiket amúgy gyalog tettek volna meg. Az átlagos távolság ezekkel a közlekedési eszközökkel 2-3km.

A mikromobilitás számos előnnyel jár a felhasználók és a városok számára is:

- egyszerűen használható és fenntartható közlekedési lehetőséget kínál,
- egyszerű és gyors megoldást biztosít a célhoz való eljutásban úgy, hogy a közterületi parkolás nem jelent kihívást,
- divatos, ezért olyan társadalmi rétegeket is el lehet érni velük, akik egyébként autóval közlekednének, valamint a legfontosabb, hogy energiatakarékos és környezetkímélő közlekedési forma.

Tervezett fejlesztések:

- mikromobilitási töltő és szervíz pontok kialakítása a városközpontban és az Aktív parkban
- e-bike kölcsönző pontok kialakítása

Parkolók fejlesztése:

A gépjárművek számának és forgalmának megnövekedése miatt közterületi parkolók fejlesztése, építése tervezett: új parkolók a Dózsa utcában, a Deák F. utcában és bővítés a Petőfi utcában.

- Rendelőintézet és Móricz Zs. lakótelep körüli parkolás: Javasolt további parkolóhely kialakítása a Dózsa utcában a Rendelőintézet alatti zöld területen, illetve a patika alatti területeken is, ezen kívül a Szabadság u. 37. és a Móricz Ltp. 1. lakótömbök között.
- Széchenyi István utcai parkoló: A Széchenyi u. elején, a társasházak mögötti területen parkolók kialakítása indokolt a városi igények, szolgáltatások megközelítése érdekében.
- Würtz Ádám Általános Iskola K+R parkoló és az Eötvös utca:

A TOP PLUSZ Kossuth tér rekonstrukciója projektben tervezett megvalósítása.

Személy és tehergépjármű közlekedési útvonalak fejlesztése:

A város működésének fontos feltétele a megfelelő közlekedési infrastruktúra biztosítása. Ennek érdekében az igények folyamatos figyelemmel kísérése mellett több utcában, városrészt érintően fejlesztettük a közlekedési feltételeket, amely feladatot továbbiakban is tervezzük.

A Zrínyi utca és a Szabadság utca kereszteződésében körforgalom kiépítés lehetőségének megvizsgálása oly módon, hogy a folyamatban lévő projekteket, beruházásokat ne érintse, ne akadályozza.

Tervezett útburkolat útfelújítások, belterületi utak:

Arany J. u., Móra F. u., Eötvös J. u., Gárdonyi G. u., Gábor Á. u., Csontos Gy. u., Hársfa u., Deák F. u., Dózsa u., Szentmárton u., Üdülő u., Jókai u.

Külterületen: Fornád és Kecsege-puszta egyes részein, és a Nyírfa-sori iparterületen.

Külterületi utak:

Tamási – Kecsege-puszta közötti útszakasz felújítása, amely KAP források igénybevételével tervezett.

Fontos feladat a külterületi és zártkerti utak, földutak folyamatos karbantartása. A lakott részeket érintő földutak esetében, pályázati források bevonásával törekedni kell szilárd burkolat kialakítására.

Tervezett új utak és csomópontok kialakítása:

Új lámpás kereszteződés (jelzőlámpás csomópont):

a 65. sz. főút – Móricz Zs. – Garay utcai csomópont: Javasolt a forgalom megnövekedése miatt a jelzőlámpás csomópont kialakítása esetlegesen kanyarodó sávokkal, így a buszforgalom, a mellékutakról való kikanyarodás jelenlegi helyzete javítható lenne. Ez Magyar Állam tulajdona, Magyar Közút Zrt kezelésében álló terület, így ez lassabban megoldható.)

Új körforgalomi csomópont

- a Deák F. u. – 61. sz. főút – Lidl áruház csomópontban:

A tervezett buszmegálló és a megnövekedett gyalogos-kerékpáros forgalom miatt indokolt lenne a minden közlekedő részére egyértelmű kialakítású csomópont, egy körforgalmú csomópont építése. Megvalósítását előtérbe helyezzük, így az út kezelőjével tárgyalásokat folytatunk le megvalósíthatósága érdekében.

- 65. sz. főút – Ipartelep út csomópont megvalósítása:

A megnevezett csomópontban vagy kanyarodósávós vagy körforgalmú csomópont lenne megoldható, a városba érő forgalmat csillapítva.

Fürdő környékén forgalmi rend:

A Hársfa utca-Miklósvár utca (étterem mellett) hegyes szögben csatlakozik egymáshoz, de a beláthatóság, így a közlekedés biztonsága nem megfelelő. Ezért javasolt a csomópont átépítése, közel merőlegessé tételű csatlakozás kiépítése a felfestett parkolók helyének igénybevételével. A Hársfa és Miklósvár utcában fekvőrendőrök kihelyezése javasolt a gyorsajtók miatt.

„Háromszög sziget”:

Az Iparterületi út és a 65. sz. főút kereszteződésénél a „háromszög sziget” nehezen felismerhető, a csomópont olyan érzetet ad a közlekedőnek, mintha kötelezően jobbra kellene haladni, illetve kerékpáros átvezetés megoldásra szorul. Javasolt a felfestéssel, táblázással kiemelés, valamint későbbiekben átépítés.

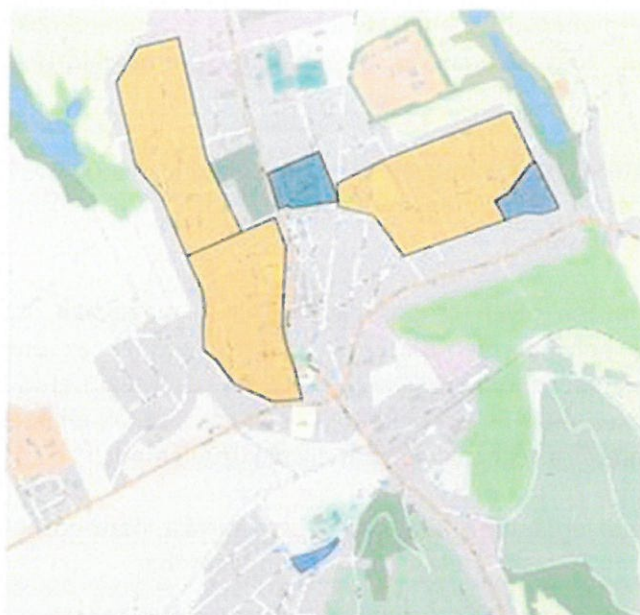
Északi iparterületen új összekötő út, amely - jelenleg még művelés alatt álló – zöldmezős területeket tárna fel, vonna be az iparterületbe. Az út a húsüzem és a főút közötti területen haladna, a már meglévő murvás utat igénybe véve - az új munkahelyek létrehozása és új vállalkozások Tamásiba vonzása érdekében.

A Móricz Zs. lakótelepen a főúttal párhuzamosan futó első és második lakótömb közötti út építése. Mindkét lakótelepeken a belső úthálózat felújítása.

Forgalomcsillapítás

Forgalomlassítás, forgalomcsillapítás:

Több területen cél a forgalom biztonságának a növelése, az átmenő forgalom csökkentése, valamint annak elérése, hogy a járművek legfeljebb 30km/óra sebességgel közlekedjenek. Korlátozott sebességű övezetekre javasolt területek (sárga színnel jelölt városrészek):

8. ábra: korlátozott sebességű övezetek (kék - meglévő / sárga - tervezett)

Forgalomlassító közlekedési elem létesítését tervezzük a Dózsa utcában, annak Zrínyi felé eső szakaszán és Miklósváron.

Egyéb fejlesztések

A helyközi autóbusz közlekedés körülményeit tudjuk segíteni azzal, hogy autóbusz várókat újítunk fel, helyezünk ki – Fornád-pusztán önkormányzati tulajdonba kerülő buszmegálló felújítása, új váró kihelyezése a Rákóczi utcában (Szent István csp), Kishenyén, Adorjánpusztán, Szemcsepusztán, Rácvölgyön.

A város közlekedési hálózatának meghatározó eleme újul meg a Kossuth tér felújításával és Zrínyi – Szabadság u. közterület rendezésével, továbbá a Deák utca gyűjtőút rekonstrukciójával.

Energetika

a) Energiaközösség

A napenergia az ember által használt egyik legfontosabb erőforrás. Napfényből származik, amely megújuló és gyakorlatilag korlátlan erőforrás, helyben elérhető. A városban a háztartási méretű kiserőművek (HMKE-k) szumma beépített teljesítménye (kapacitása) 1277MWh/év, amelyhez szükség volna további 2MW kapacitásra (naperőműre). A háztartási erőművek és a változó igényű nagyfogyasztók összessége olyan szinten terheli fel/le a hálózatot, hogy az az átviteli szinten is komoly kiegyenlítési problémákat okoz.

A megoldást a kiefeszültségi és a középfeszültségi szinten létrehozandó megosztott termelés és tárolás jelenti. Ez jelesen egy „helyi” vagy „megújuló” **energia közösségben** valósulhat meg. A közösség - amely egy szövetkezet formájában alakulhatna meg a településen a helyi lakókból és az önkormányzat részvételével - létre hoz egy kis virtuális hálózatot, amelyben a saját fogyasztását és a termelési/tárolási képességét is fel tudja helyezni. Ezzel eléri, hogy helyben legyen felhasználható és tárolható a megtermelt saját energiája, sőt, a többlettermelés is továbbadható legyen magának az áramszolgáltatónak úgy, hogy az fizet érte az előállítónak.

A villamos energia rendszer szempontjából az így megtermelt energiát a továbbiakban ténylegesen lokálisan, zöld energiaként hasznosíthatják. Ezzel a közösség kíméli a hálózatot, mert nem utaztat feleslegesen energiát időeltolással oda/vissza. Így a határfok javításával óvja a környezetet, illetve minimalizálhatóak a hektikus termelés miatti hálózatfejlesztési költségek. Az energiaközösségen belül a **tagok megoszthatják egymás között** a maguk által termelt villamos energiát.

Az energiaközösség olyan kezdeményezés, amely lehetővé teszi az embereknek, hogy közösen fektessenek be, kezeljenek, termeljenek, fogyasszanak és osszanak meg energiaforrásokat, különösen megújuló energiaforrásokat.

Ez a koncepció a fenntarthatóságot, az energiahatékonyságot és az energiafogyasztók nagyobb bevonását helyezi előtérbe, és a közösségi alapú megközelítés révén biztosít lehetőséget a helyi szinten történő energiatermelésre és felhasználásra.

Az energiaközösségek jellemzően olyan csoportokat foglalnak magukban, mint a lakók, vállalkozások, önkormányzatok vagy más helyi szervezetek, akik együttműködnek az energiaforrások hatékonyabb felhasználásában, megosztásában és menedzselésében. Ez a modell segíthet csökkenteni az energiaárakat, növelni az energiaellátás biztonságát és elősegítheti a helyi gazdaságok fejlődését, miközben hozzájárul a környezeti fenntarthatósághoz és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez.

Ezenfelül az energiaközösségek erősíthetik a közösségi összetartást, ösztönözhetik a helyi fejlesztéseket, és segíthetnek a megújuló energiaforrások szélesebb körű elfogadásában.

b) Energetikai, energia megtakarítást eredményező beruházások

Alapvetően az önkormányzati középületek hatékony, gazdaságos, **energiamegtakarítást** eredményező, korszerűsítését célozzuk meg a megújuló energiaforrások figyelembevételével, felhasználásával. Fő cél az üzemeltetési költségek csökkentésén túl olyan építészeti beavatkozások megtétele, amely állagmegóvási eredményt is hoz.

Energetikai projektek előkészítése már megkezdődött a TOP Plusz pályázatokkal is, amelyen eddig az Arany J. u. 1. szolgálati lakás épülete, valamint a Gyógyfürdő naperómű került előkészítésre. Mindkét projekt a fenntarthatóságot szolgálja.

Következő energiamegtakarítást eredményező beruházásokat tervezzük még:

- könyvtár megújítása
- új geoterm kút létesítése, a hozzá kapcsolódó tervezési feladatokkal; a kúttal a geotermikus hálózat kibővítése jöhetne létre, amely további fogyasztók kiszolgálását segítené, illetve villamos energia termelését oldhatná meg, amely a középületek, közfunkciók fenntartását segítené elő
- Szociális Központ felújítása
- Intelligens Hivatal a meglévő hivatal felújításával (hőszigetelés, korszerűsítés, nyílászárócsere, smart megoldások).

Zöld város: közterületek, zöldfelületek fejlesztése:

A település vonzerejének, népességmegtartó erejének fontos eleme az épített- és a zöld infrastruktúra védelme, lehetőség szerinti fejlesztése.

A meglévő zöldfelületek, és a hozzájuk tartozó elemek állagmegóvása, felújítása, valamint újabb funkciókkal történő bővítése, komfortosabbá tétele. Fontos feladat a közterületek virágosítása, zöldítése, fásítása. A közparkok gondozása (rendszeres növénytelepítés, szökőkutak karbantartása) és komfortos pihenő övezetté alakítása elengedhetetlen az otthonos város megteremtéséhez.

Tamási vonzerejének növelése, a lakók komfortérzetének fokozása érdekében egy minden fontos városi funkciót koncentráltan, közösségi tereket biztosító, zöld városközpont létrehozása.

Az ápoltt, rendezett városkép kialakítása érdekében fontosnak tartjuk az utak menti zöldfelületek rehabilitációját is, amelybe szeretnénk **bevonni a lakosságot** is.

- Követendő példa lehet a nyíregyházi „Hulladékért virágot” program, amelynek keretében a lakosság szelektív hulladékért cserébe növényre váltható utalványt vagy növényi hulladékból készült komposztot kapott.
- A Győrben megvalósult „Virágos Városom Győr” önkormányzati felhívás is példaként szolgálhat. Ennek keretében lakcímkártyával egynyári virágokat igényelhettek a lakosok, amelyeket az erkélyek és utcáfrontok virágosítására használhattak fel.
- Javasolt a lakosság részére a „Fogadj örökbe egy fát” közösségépítő és környezetszépítő pályázat meghirdetése:

„Szeretnéd, ha zöldebb lenne a környezeted, hiányolod az árnyékot a házad előtt, a kedvenc padod mellett? Jelemtkezz a javaslatoddal, fogadj örökbe egy fát, vállald, hogy részt veszel a locsolásban, gondozásban: az Önkormányzat felméri a helyszínt, segít és elülteti.”

A zöldterületi fejlesztések a jövőben nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak – a turisztikai vonzerő, az élhető város képéhez a zöldfelületek nagy aránya hozzájárul.

Tervezett projektek:

- Közterületek virágosításának, faállomány felújításának folytatása és fokozása
- Fásító, zöldítő akcióprogramok
- „Ültess egy fát” – program
- Virágos tamási program: virágok, palánták ültetése közmunka keretében, valamint a lakosság bevonásával

Tamási város közterületei az évek alatt mindig jobban színesedtek. A város a dísznövényei nagy részét saját kertészetében közfoglalkoztatás keretein belül termeszti. Minden évben cca. 30.000 egynyári és 30.000 db kétnyári kerül kiültetésre. A város közterületein kívül a társasházakban lakók is igényelhetnek virágokat a körülöttük levő területek csinosítására. A városban lévő közintézmények – általános iskola, gimnázium, óvoda, bölcsőde, szociális otthon is részesül a virágokból, hogy környezetüket díszítsék általuk.

Évről évre próbálunk egyre nagyobb hangsúlyt fektetni az évelők és cserjék kiültetésre. A nehezen elérhető – öntözés szempontjából – területeken szárazságtűrő növényeket használunk.

Már 12 éve folyamatosan megtartjuk az előző év újszülöttjei tiszteletére rendezett fásítási programunkat, ahol legalább minimum 8-10 db díszfa kerül elültetésre a gyermekek és szüleik közreműködésével.

Az elmúlt években lakossági felmérést tartottunk és igény szerint a ház előtti közterületre 2 db a szakember által meghatározott 6/8 illetve 8/10-es méretű konténeres díszfákat biztosítottunk az igénylőknek.

Minden évben különös figyelmet fordítunk az őszi időszakban, hogy a kiszáradt díszfákat visszapótoljuk és helyettük újakat ültessünk.

Jövőbeni terveink:

- az újszülöttek fái program folytatása
- az ágyások mulcs nyersedékkal való takarása a vízháztartás megóvása és a megfelelő talajélet biztosítása miatt, az ehhez szükséges ágakat a városban levágott gallyak biztosítanak
- öntözőzsákok vásárlása a fiatal facsemeték mellé a biztonságosabb eredés érdekében
- „virágzó évelő rét” telepítése a nehezen öntözhető ágyásokba
- az egynyáriak cseréje szárazságtűrő évelőkre, cserjékre
- csepegtető rendszerek kivitelezése a frekvenciált virágzó ágyásainkba, lásd Túrmezei Erzsébet tér
- a Simon cukrászdával szemközti zöldfelület rendezése, új cserje foltok kialakítása, ágyások áttervezése
- a Könnyű László könyvtár melletti zöldfelületi szakasz rendezése

Közművek és közműszolgáltatások fejlesztése

Tamási közműellátottsága összességében megfelelő, jelenleg a város belterületének döntő hányadán a teljes közműhálózat rendelkezésre áll. A belterület teljes közműellátással nem rendelkező ingatlanjai és a belterülethez közvetlen kapcsolódó külterületi ingatlanok egy része számára is a részleges közműellátás biztosított, amelyhez a villamosenergia ellátás, a vezetékes ivóvíz ellátás és a földgázellátás áll rendelkezésre.

A belterülettől távolabbra eső külterületen fekvő ingatlanok számára jellemzően a közüzemi közműszolgáltatásból korábban csak a villamosenergia ellátást építették ki, jelen időben zajlik az külterületi ivóvíz hálózat kiépítése. A bel- és külterületen jelentkező további közműigényt egyedi közműpótló megoldással biztosítják.

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamos energia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes, hagyományos energiahordozók használata is jelentős mértékű a település energiaellátásában. A vezetékes energiahordozók rendelkezésre állása a település korszerű, környezetbarát energiaellátását lehetővé teszi. A közintézmények tekintetében a geotermikus hőenergia is rendelkezésre áll, saját hálózaton keresztül.

A település számára problémát a városképet rontó légvezetékek jelenléte okoz, amelyek viharos időben az ellátást hátráltatják. A vezetékek földkábelre történő cseréje azonban nagyon forrásigényes beruházás.

A felszíni víz- csapadékvíz elvezetés vonatkozásában ma a városközpont, a lakótelep kivételével a nyílt árkos vízelvezetés a jellemző. A csapadékvizek befogadója a település közepén végigfutó Koppány patak, amely a településen haladó vízfolyások, árkok által szállított vizek végső befogadója. A csapadékvíz elvezető rendszer elsősorban az újonnan beépített területeken mutat hiányosságokat. A hiányzó csapadékvíz hálózat kiépítésére hazai vagy Európai uniós forrásból megjelenő pályázati finanszírozásra lehet számítani vagy önkormányzati önerő igénybevételével kerülhet sor szakaszos kiépítésükre, fejlesztésükre.

Zajlik az ivóvíz és szennyvízhálózatok fejlesztése több városrészben, így elkészül Szemcse-pusztá és Szurokegy ivóvíz rendszere (PIP NKft forrás), valamint Rácvölgy és Kishenye és több belterületi részen (így az üdülőterületeken is) tervezett beavatkozással bővül a szennyvíz hálózatunk (KEHOP forrás). Az idei évben megújul a szennyvíztelepünk is (KEHOP projekt), amely kapacitásnövekedést jelent a korszerűsítésen felül. Ezen beruházásoknak köszönhetően a város víz és szennyvíz hálózata jelentős mértékben bővül. A szennyvíz beruházásokhoz kapcsolódóan kerül Rácvölgy és Fornád-pta, Kishenye egy része belterületbe vonásra.

Tervezett a következő években a Nyírfá sori iparterületen közvilágítás cseréje és bővítése, továbbá Fornád-pusztán való kiépítése. Sétányvilágítás épül 2025. évben a Szabadság utcában, egyrészt a gimnázium-cukrászda között, másrészt az ékszerüzlet - '56 emlékmű közötti szakaszokon.

Engedéllyel rendelkezik az Északi iparterületen az új feltáró út, amely kivitelezéssel a murvás úttestet szilárd burkolatként készülne el a húsüzemig, majd a húsüzemtől a Dózsa utca kiépített aszfaltburkolatú területéig. A fejlesztéshez teljes közműfejlesztés kapcsolódik.

A csapadékvíz elvezető rendszer esetében tervezett a Csontos Gy. utcai csapadékvíz elvezető átalakítása és a Cser utcai átereszt kivitelezése. TOP Plusz belterületi utak pályázat keretén belül tervezett a Dózsa utcai vízelvezető megújítása (út felújítása mellett) és a Móricz lakótelepen szintúgy. A vízelvezető rendszerek lakossági részről való karbantartása a fenntartási, üzemeltetési feladatainkat nagyban elősegítené.

A kisméretű villamosenergia-elosztóhálózat és a gázcsőhálózat kiépítettsége megfelelő, kisméretű növekedés megfigyelhető.

Továbbra is célunk a frekvenciát, aktuálisan szükségessé váló területeken a telefon és elektromos légvezetékek földkábelre történő kiváltása, telepítése az érintett közműszolgáltatókkal.

Tervezett a fürdőnél további meleg- és hidegvizes kutak fúrása is, amely a strandfürdő korszerűsítés utáni kapacitást szolgálná ki. Zajlik a Kecsege-pusztai településrész új ivóvízes kút tervezése, amely a következő években kivitelezésre vár.

Tervezett egy további geotermikus kút létesítése, a hozzá kapcsolódó tervezési feladatokkal, amelyeket a következő években, mint előkészítő munkát el tudnánk végezni forrás rendelkezésre állása esetén. A kút kivitelezése vagy pályázati forrás terhére vagy a nagyfogyasztókkal közös együttműködéssel valósítható meg.

Az említett a kúttal a geotermikus hálózat kibővítése jöhetne létre, amely további fogyasztók kiszolgálását segítené, vagy a város villamos energia termelését oldhatná meg, amely a középületek, közfunkciók fenntartását segítené elő – *szolgáltató önkormányzat*.

Ipari területek fejlesztése, technológiai park - A technológiai és innovációs park közös pályázati lehetőségeinek kiaknázása. Ipar területek fejlesztése, feltáró út megépítése.

Az Európai Unió 2020-2027-es időszakra vonatkozó stratégiája a zöldebb Európa, a környezetvédelmi és klímacélok elérését a gazdaságilag és környezetileg fenntartható energiatermelés, biztonságos hálózatok, intelligens megoldások, megújuló és bővülő közmű kapacitások és tisztább városi közlekedés elősegítésével támogatja.

Tamásiban elsődleges prioritás a felelős energiagazdálkodás, amely nemcsak a stabil energiaellátás és kibocsátás csökkentés szempontjából fontos, hanem kedvezőbb befektetési környezetet is teremt. Az önkormányzat a rendelkezésre álló hazai és uniós források bevonásával arra törekszik, hogy Tamási területén minél több energetikai beruházás valósuljon meg, különös tekintettel a helyi és megújuló energiaforrások potenciáljára, amelyre a termálvíz által biztosított hőenergia kínál kiváló alkalmazási lehetőséget.

szoláris energia hasznosítás

Tamási területén 2000–2100 a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni. A 2022. évi népszámlálás adatai szerint 2022-ben Tamásiban 21 lakás rendelkezett napkollektorral, ugyanakkor 130 lakás volt felszerelve napelemmel, ami az összes lakás 3,4%-át jelentette. Ez azt jelzi, hogy a város lakásállományában még bőven van lehetőség a megújuló energiaforrások alkalmazására.

geotermikus energia hasznosítás

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével, részben a földfőhőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség. Tamásiban 2015-ben került kiépítésre az a termálvizes fűtési rendszert, amely 47°C hőmérsékletű vízzel látja el a város közintézményeit. A geotermikus forrás 16 ezer GJ fosszilis energiát vált ki, ami a város közintézményeinek fűtéséhez szükséges energiamennyiség 70%-a.

Tervezett fejlesztések:

- új geotermikus kút létesítési feltételeinek megteremtése,

A geotermikus lehetőségek tekintetében egy másik irány is fontos lehet energiabiztonság és gazdaságfejlesztés terén, ami a már meglévő rendszer továbbfejlesztésén alapulhat. Városunkban kiépült geotermikus hálózat, az arra ráépített biomassza fűtőmű, valamint magánbefektető révén szintén ráépülő villamoskázán együttes rendszerét további beruházási elemekkel, jelesül helybeni és helyfüggetlen hőtároló egységek hozzáhangolásával, mind a jelenlegi, mint a jövőbeni hőigény hatékonyabb és mennyiségében is megnövelt energia hasznosítására van lehetőség.

Technológiai park létrehozása

Az elmúlt időszakban a településrendezési eszközök módosításával a meglévő ipari területek folytatásaként kijelölésre került az un. „északi iparterület”, mely 35 ha összterületű Gipe-1 jelű ipari övezet besorolását, de jelenleg szántó művelési ágú telkek összessége.

Az önkormányzat kiemelt célja a helyi vállalkozások tevékenységének támogatása annak érdekében, hogy lehetőleg minél több cég számára legyen elérhető a pályázás lehetőségével források elnyerése.

Megvizsgálva az „Ipari Park” és a „Technológiai Park” címek viszonyát és különbségeit, az Önkormányzat és több helyi vállalkozás nyitott a „Technológiai Park” cím elnyerésére. A Technológiai Park (TP) rendszer az ipari

park rendszer továbbfejlesztett, hozzáadott értékre és innovációra épülő változata, 2013 óta része a vonatkozó kormányrendeletnek.

Az egyedi ágazati profillal rendelkező TP-kben a vállalati-egyetem K+F helyben valósul meg, amely helyszínek közös koordinációban összekapcsolódnak, az anyagi erőforrásokat pedig piaci alapú eszközök és támogatási programok biztosítják, utóbbiak dedikált források keretében.

A Technológiai Parkok az egyetemekkel, a piaci szereplőkkel és az önkormányzatokkal együttműködésben alkotnak technológiai – fejlesztési központot.

Tervezett fejlesztések:

- Északi iparterületen új összekötő út építése
- Technológiai Park cím elnyerésére

A Technológiai Park ma a leghatékonyabb forráselosztási rendszer, amely önálló gazdaságfejlesztési eszközként áll a Kormány rendelkezésére.

A TP innovációs portfóliójában megtervezett projektek hazai és társfinanszírozású (GINOP, TOP, RRF), valamint közvetlen forrásokból (Horizon Europe, Interreg) finanszírozhatók.

A következő években a technológiai parkok kiemelt figyelmet kapnak az EU támogatáspolitikájában, ebben az IPE és az IASP képviseli Magyarország érdekeit. Emiatt **fontos és elérendő cél** a TP kialakítása, a helyi gazdaság erősítése.

Információ technológiai és kommunikációs fejlesztések

Tamási célja, hogy kiterjessze az e-ügyintézési lehetőségeket és okos közszolgáltatásokat vezessen be, amely közvetlenül kapcsolódik a Nemzeti Innovációs Stratégia célkitűzéséhez, amely a közigazgatási folyamatok automatizálását és a digitális szolgáltatások fejlesztését támogatja. A Lechner Tudásközpont példatárában Tamási a digitális kisváros jógyakorlatként kerül bemutatásra.

A modern kor technológiai fejlődése lehetőséget teremt arra, hogy településünk önkormányzata digitális platformokat alkalmazva hatékonyabban és átláthatóbban működjön, mind belső működés, mind akár ügyfélkapcsolati szempontból vagy üzemeltetési szempontból. A digitális fejlesztések alkalmazásával az önkormányzati szolgáltatások elérése a következő években egyszerűbb és gyorsabb lehet a lakosok számára, miközben a belső működés is költséghatékonyabb és átláthatóbb lehetne. Míg az ügyféloldali felület teljes mértékben digitalizált, a háttérben zajló ügykezelési és döntéshozatali folyamatok még jelentős részben papíralapúak maradtak.

A digitális fejlesztések Tamási minden lakója számára előnyösek lehetnek, miközben a város infrastruktúráját és szolgáltatásait modernizálják.

Városunk elsődleges online felülete, a jelenleg használt www.tamasi.hu honlap bár nemrégiben megújult, ugyanakkor az oldal technikailag és felhasználói szempontból továbbra is fejleszthető.

A lakossági felmérések alapján a népesség mintegy 50%-a digitálisan alulképzett vagy egyáltalán nem használ digitális eszközöket. Mind a lakosság, mind az intézményi dolgozók részéről jelentős fenntartások tapasztalhatók az újgenerációs technológiai megoldásokkal, köztük a mesterséges intelligenciával szemben. A város digitális felkészültségének elemzése kettős képet mutat. Az alapvető informatikai infrastruktúra és eszközhasználat mind intézményi, mind lakossági szinten biztosított, azonban a fejlettebb digitális megoldások alkalmazása jelentősen elmarad a kívánatos szinttől.

A város digitális fejlesztései jellemzően szigetszerűek, nem illeszkednek átfogó stratégiába.

Az információtechnológiai és kommunikációs fejlesztések terén felmerül a smart city koncepció, amelynek több eleme van. Példának okáért az okos város „menedzselésének” egyik leginkább releváns része az érintettek aktív és jelentőségteljes részvétele. A szereplők közötti kapcsolat egyre komplexebb lesz, egyre nehezebbé válik. A sikeres kommunikációnak napjainkban már elengedhetetlen eszközei a weboldalak, mobilalkalmazások és a közösségi média. Az okos városok másik fontos IKT infrastruktúra szempontjából elengedhetetlen eleme a városi környezettel és a szolgáltatásokkal kapcsolatos adatok gyűjtése. Ebbe beletartoznak a statisztikák, mérési adatok, szenzorokból begyűjtött információ, amely a „dolgok internetének” (Internet of Things, IoT) kategóriájába esik. A begyűjtött adat használata fontos a megfelelő döntéshozatalban önkormányzati és más szinteken is. Ezen rendszerhez tartozna az a platform, amely a Munipolis segítségével valósul meg és későbbiekben teret ad a lakosokkal való kommunikációra is.

A DIMOP források bevonásával lehetőség nyílna a középületek ivóvíz, villamos energia rendszereinek okosmérőkkel való felszerelésére a hozzá tartozó szoftver használatával együtt. Ez lehetővé tenné a folyamatos adatgyűjtést és kiértékelést, a kiugró eltérések esetén való gyors beavatkozás lehetőségét.

Javaslatok, tervezett programok:

1. Az elektronikus ügyintézés fejlesztése:
 - online ügyintézési platform fejlesztése
 - önkormányzati honlap fejlesztése
 - elektronikus időpontfoglaló rendszer bevezetése az ügyek gördülékenyebb intézése érdekében
 - közösségi bejelentésekhez szükséges applikáció, platform bevezetése (akár Munipolis használatával)
2. Belső digitális infrastruktúra fejlesztése:
 - egységes integrált ügyviteli rendszer bevezetése / használatának optimalizálása az önkormányzat belső működése hatékonyságának növelése érdekében
 - a belső kommunikációs eszközök és módszerek modernizálása a hatékonyabb működés érdekében
3. Digitális és közösségi kommunikáció:
 - tájékoztató kampányok és képzések szervezése a digitális eszközök és szolgáltatások (pl. digitális aláírás, e-papír) használatában a lakosság számára
 - Közösségi média platformok és online fórumok aktív használata a települési információk gyors és széleskörű terjesztésére
 - településen lakók véleményének megismerése online kérdőívek formájában
4. Adatvédelem és biztonság:
 - adatvédelmi és biztonsági protokollok felülvizsgálata és frissítése a modern szabványoknak megfelelően
 - kiberbiztonság
 - folyamatos képzés és tájékoztatás az önkormányzati alkalmazottak számára a legjobb adatvédelmi gyakorlatokról.

Aktív társadalom – Marasztaló élettér

Kultúra és a helyi identitás erősítése

A kultúra meghatározó tényezője mind az egyén, mind a közösségi és helyi identitásának, jólétének. A virágzó, jól működő közösségek pedig hatnak a tagok egyéni boldogulására. Így a közművelődési intézmények egyik kiemelkedő feladata, hogy a közösségeknek élhető, inspiráló környezet biztosítson, valamint erősítse a helyi identitást.

A Tamási Kulturális Központ elmúlt évek alatt végzett munkája, tevékenysége országosan, szakmailag is elismertté, példaértékűvé vált. Mindezt az is igazolja, hogy a Tamási Művelődési Központ az elmúlt években „Minősített Közművelődési Intézmény” címet, a Könnyű László Könyvtár „Minősített Könyvtár” címet is elnyerte. Ez komoly visszaigazolás a fenntartó és a város lakossága felé is, hogy közművelődési, közgyűjteményi intézménye a legmagasabb szakmai előírásoknak, elvárásoknak és a lakossági igényeknek is kiemelkedő szinten megfelel. Ez a jövő tervezésénél is fontos mérőföldkőnek tekinthető, hisz egyértelművé vált, hogy a kultúrába fektetett források megtérülnek. Egy településfejlődését, a helyi közösség életét ugyanis alapvetően meghatározzák azok a kulturális intézmények, melyek kiemelt szerepet játszanak a nemzeti és helyi identitás erősítésében, az adott település és a tágabb térség hagyományainak, értékeinek megőrzésében és továbbadásában, a közösségi aktivitások generálásában, felkarolásában, ezáltal a társadalmi és gazdasági fejlődés elősegítésében. Kutatások és hétköznapi tapasztalatok is azt mutatják, hogy ezen intézményekben működő, vagy az intézmények által segített, támogatott közösségek erősítik a helyi társadalmat, az együvé tartozást, a közös gondolkodást és cselekvést.

A jövőbeni tervek, munkatervek összeállításának fő szempontja mindenkori az, hogy az intézmény olyan irányú fejlődését segítse elő, melynek eredményeként továbbra is a közösségek otthona, az információk központja, a civil szféra együttműködő partnere, a tehetséggondozás és az amatőr alkotóművészet műhelye, a kortárs művészetek közvetítője, a helyi közélet és társadalmi élet színtere, a felnőttképzés erősödő bázisa, a szórakozás és kikapcsolódás, a helyi ünnepek és fesztiválok helyszíne lehet. A benne dolgozók feladata az értékközvetítés, értékteremtés, a közösségfejlesztés, hagyományápolás, helyi identitás erősítése. Céljuk pedig, az intézmény innovatív, kezdeményező, közösség- és kultúrageneráló szerepkörének további erősítése, a város kulturális életének értékesebbé, érdekesebbé, gazdagabbá tétele. A Tamási Kulturális Központnak az elkövetkező 5 évben is egyszerre kell biztosítani az állandóságot és az új igényekre való azonnali reagálást, a változatosságot és sokszínűséget, a folyamatosság és az újítás egységét.

A következő években, az elmúlt években megkezdett fejlesztési munka folytatása a prioritás, melynek eredményeképpen az elmúlt években a Tamási Kulturális Központ a város és városkörnyék kulturális, társadalmi, gazdasági fejlődésének legfontosabb szereplőjévé, mozgatórugójává vált. Az öt éves tervben az intézményre váró kiemelt feladatok kerülnek bemutatásra a kulturális alapszolgáltatások, jövőbeni célkitűzések megjelenítésével.

A Tamási Művelődési Központ jövőbeni céljait egyértelműen meghatározza az a törekvés, hogy a minőség szemlélet mentén folytassa tevékenységét. Az intézmény infrastruktúrája lehetőség nyújt arra, hogy falai között és azon kívül is olyan munka folyjon, amely az egyének és közösségek széleskörű fejlődéséhez járulhat hozzá. A Tamási Művelődési Központ feladata, hogy a városban és a környékbeli településeken élők számára a fogyasztásorientált életvitellel szemben olyan alternatívát kínáljon, amely

- hozzájárul kulcskompetenciáik fejlesztéséhez,
- segíti a kisebb- és nagyobb csoportokon keresztül a közösségteremtést,
- lehetőséget nyújt a tartalmas rekreációra, a szabadidő hasznos eltöltésére
- hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Ennek a jognak a gyakorlását a közművelődés kiterjesztése és általánossá tétele biztosítja. A jelenlegi kulturális törvény szerint a közművelődés közérdek és az ezzel kapcsolatos tevékenységek támogatása közcél. Az ehhez szükséges feltételek biztosítása pedig az állam és a helyi önkormányzatok feladata. 2018. január 2-án lépett hatályba a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (Kultv.), mely meghatározza a települési önkormányzatok számára a közművelődési alapszolgáltatások számát a lakosságszám függvényében. Differenciáltan megállapítja az ellátandó feladatokat és pontosítja a közművelődési és közgyűjteményi intézmények alapkövetelményeit, alapfeladatait, így könnyítve a kulturális feladatellátást. A Kulturális törvény 76. § 3. bekezdése határozza meg a közművelődési alapszolgáltatásokat, melyeket az önkormányzatok saját adottságaiknak megfelelően kell, hogy megvalósítsanak.

1. Művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és művelődő közösségek számára helyszín biztosítása.
2. Közösségi társadalmi részvétel fejlesztése.

3. Az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása.
4. A hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása.
5. Az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása.
6. A tehetséggondozás- és fejlesztés feltételeinek biztosítása.
7. Kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

Tamási város lélekszáma és az intézmény típusa alapján, a 20/2018. (VII. 9.) EMMI rendelet értelmében, a Tamási Művelődési Központnak 5 alapszolgáltatást kellene végeznie, de az intézmény önként vállalva, mind a 7 alapszolgáltatást biztosítja a lakosság számára.

Könnyű László Könyvtár

A Könnyű László Könyvtár elkövetkező 5 évre szóló stratégiája meghatározza annak alapcéljait és a hozzájuk rendelhető feladatokat, melynek mentén elkészülhetnek az éves munkatervek.

Átfogó stratégiai célok

A közművelődési és közgyűjteményi intézmény feladata, hogy egyetemes kulturális értékeket közvetítsen a város társadalmának, valamint a közösségfejlesztés generátoraként segítse az abban szerepet vállaló közösségek, csoportok, egyének munkáját.

Szakmai fejlesztések folytatásával az intézmény továbbra is meg tudja felelni a felé irányuló, lakossági, fenntartói, jogszabályi, társadalmi, gazdasági elvárásoknak.

Az intézmény ez elmúlt évek során nem csak a város, de a megyei, járási közművelődési élet aktív szereplője lett, célom ennek további fenntartása és a szerepkör növelése.

Az intézmény széles országos kapcsolatrendszerének tovább bővítése, ezen felül határon túli kapcsolatok kiépítése.

Az intézmény folyamatosan megújuló és az adott társadalmi helyzeteknek megfelelni tudó képességének megtartása, szakmai korszerűsítésekre és az újító, fejlesztő kezdeményezésekre építve.

Az intézményegységek közti együttműködés ápolása, fejlesztése a szakmai munka kölcsönös segítségét tekintve.

Az intézmény marketing tevékenységének az eddigi években kialakult színvonalon tartása.

A gazdálkodás a hatékonyság-eredményesség-gazdaságosság elvén folytatódik.

Zöld Pont és Civilház

A Zöld Pont és Civilház intézményegység teret ad a művelődési központban végzett tevékenységek bővítéséhez, színesítéséhez. Olyan programok, rendezvények, közösségi alkalmak tere lehet, melynek alapjait az elmúlt években sikerült lerakni. Az itt élők, az itt működő közösségek tudatába már beépült ez a lehetőség, egyre nagyobb igény jelentkezik annak használatára. Fontos, hogy a jövőben – az eredeti építési céloknak megfelelően – ne csak rendezvények, szabadidős programok, közösségi alkalmak valósuljanak meg ebben az intézményegységben, hanem az irodák folyamatos bérbeadásával, legyen állandó használója is az épületnek.

A 2025-2029-ig tartó időszakban alapvető cél marad az intézmény jelenlegi pozíciójának további erősítése és a színvonalas szakmai munkával történő további elismertség növelése, a 2016 óta céltudatos, lelkiismeretes és elkötelezett munkával felépített és elért eredmények megtartása, valamint az intézmény munkájának továbbfejlesztése ahhoz, hogy a Tamási Művelődési Központ és Könnyű László Könyvtár városi és térségi szerepe, elismertsége tovább erősödjön. Az elmúlt időszakban ugyanis, a helyi értékeket szem előtt tartva és a helyi identitásra építve egy minden generációra kiterjedő pezsgő kulturális élet alakult ki. Mindez továbbra is fenntartható, ha ösztönözzük a helyi szereplők társadalmi szerepvállalását a továbbiakban, illetve ha a kulturális élet tovább fejlesztéséért elkötelezett szereplők továbbra is egymást segítve és erősítve, együttműködve végzik munkájukat a település közösségének gyarapítása és népességmegtartó ereje érdekében. Továbbra is fontos annak a szemléletmódnak követése, hogy az intézménynek folyamatosan meg

kell felelni a jelenkor elvárásainak, az közösség igényeihez igazodva, de elsődlegesen folyamatosan formálva azokat.

Köznevelés, közoktatás

A városban önkormányzati és egyházi fenntartású, valamint az alapítványi fenntartású waldorf óvoda, állami és egyházi fenntartású, továbbá waldorf általános iskola, művészeti iskola, gimnázium, és szakképző iskola biztosítja a helyi és környékbeli tanulóifjúság sokszínű oktatását, nevelését. Az iskolaépületek a sportcsarnokokkal, az intézmények épületéhez kapcsolt kollégiummal, informatikai felszereltséggel színvonalas oktatási körülményeket biztosítanak.

Az önkormányzatunk fenntartásában működő, Tamási, Béri Balogh Ádám u. 1-3. szám alatti Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsődét az elmúlt években folyamatosan fejlesztettünk, mert a települések és térségek népességmegtartó képessége szempontjából fontos szerepet játszik a helyi humán infrastruktúra fejlesztése, kiemelten a gyermeknevelést támogató infrastruktúra fejlesztése. Ahhoz, hogy település lakosságszámát megtarthassuk, sőt lehetőleg növelhessük, szükséges, hogy helyben olyan nevelés-oktatási lehetőségeket biztosítsunk, amely megfelel a szülői és törvény által elvárt igényeknek.

A 2016-ban megvalósított DDOP-3.1.2-12-2013-0018 azonosító számú, „Megújul az Aranyerdő” című projekt keretében a Tamási és Környéke Aranyerdő Társult Óvoda és Bölcsőde Tamási Tagóvodájának és Bölcsődéjének épülete felújításra került: akadálymentesítésre, fűtőkorszerűsítésre, külső hőszigetelésre, nyílászárók cseréjére került sor, valamint megújuló energiaforrások alkalmazására. Kialakításra került egy 21 fős csoportszoba. A projekt átfogó célja egy olyan infrastrukturális beruházás volt, amely mind az épületet, mind a berendezéseket alkalmassá teszi a minőségi feladatellátásra.

A 2021-ben kivitelezett TOP-1.4.1-19-TL1-2019-00002 azonosító számú, „Bölcsőde építése hozzáépítéssel - a meglévő városi óvoda-bölcsőde épület bővítése 2 csoportszoba bölcsődei épületrésszel” című projekt keretében új bölcsődei férőhelyek kerültek kialakításra a már önálló Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsődében. A meglévő épület átalakítása révén további 24 gyermek ellátására van lehetőség. A projekt célja a bővítés mellett, az új épületrész környezettudatos és fenntartható kialakítása, a megújuló energia felhasználásának figyelembe vétele, az akadálymentesítés megfelelő kialakítása, valamint az, hogy a tervezett beruházás járuljon hozzá a szűk kapacitás, a túlszűfolttság felszámolásához és vegye figyelembe a jövőben várható szükségleteket. A projekt tartalmazta a szükséges eszközök, felszerelések, játékok beszerzését is. A felújítási munkálatok, valamint az eszközbeszerzés eredményeként jelentősen javultak a nevelési körülmények.

Az említett fejlesztések eredményeként az óvodai csoportok átlagosan 93%-os, míg a bölcsődei csoportok 100%-os kihasználtsággal működnek.

Az önkormányzat a TOP_Plus-3.3.1-21 azonosítószámú, "Gyermekeket támogató humán infrastruktúra fejlesztése" című pályázat keretében az intézmény egyik épületének felújítását tervezi, ahol a meglévő csoportszobák (óvodai és bölcsődei), kapcsolódó helyiségek, közös helyiségek elektromos, gépészeti, építészeti szempontú felújítása tervezett férőhely bővítés nélkül. A tervezett átalakítás és felújítás épületen belül történne alapterületi bővítés nélkül. A tervezett beavatkozásokkal fenntartható épületet hozunk létre. A projekt keretében kihasználatlan kapacitások nem kerülnek létrehozásra.

A 2023.10. havi statisztikai adatlap alapján az óvodába járó gyermekek 86 %-a településünkön él, 14 %-a más településről (Pincehely, Tolnanémedi, Keszőhidegkút, Ozora, Regöly, Szakály, Hőgyész, Pári, Füged, Iregszemcse, Értény, Nagykónyi) jár be. A magasabb színvonalú feltételek biztosítása mind a településen élők, mind a más településről bejárók fejlődése szempontjából fontos tényező. Az intézmény épületének felújítása mindenképp indokolt és ezáltal nem kizárólag Tamási településre, hanem annak vonzáskörzetére is hatással bír.

A projekt célja a település népességmegtartó képességének, a fiatal, képzett munkaerőt megtartó lehetőségeinek növelése, a helyi szükségletekre és településszerkezetre épülő óvodai, bölcsődei szolgáltatás kialakítása. A projekt megvalósításával olyan óvodai, bölcsődei feltételrendszer kialakítására törekszünk, ahol

a nevelés és gondozás a gyermek sikeres, élethosszig tartó tanulása, társadalmi beilleszkedése, személyiségfejlődése és későbbi foglalkoztathatósága szempontjából alapvető jelentőségű.

Katolikus Negyed megvalósítása

Az önkormányzat a Pécsi Egyházmegyével közösen továbbra is elkötelezett a Katolikus Oktatási Negyed kialakítása iránt, amely kiscsoportos óvodástól az érettségiig bezárólag biztosítja a katolikus szellemben történő oktatást, nevelést. A Felek közös akarata és szándéka, hogy a jelenlegi intézményi ingatlanok fejlesztésével lehetőség nyíljon arra, hogy a katolikus óvoda, általános iskola és gimnázium egy komplex feladat ellátási helyen működhessen, az oktatási-nevelési munka hatékonysága érdekében.

Megvizsgálанд azonban a fejlesztés szakaszolása és első körben a katolikus óvoda és az étterem, konyha bővítésének megvalósítása az anyagi lehetőségek függvényében.

Egészségügyi ellátás

Törvényben meghatározott kivételekkel az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat. A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik, a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az iskola-egészségügyi ellátásról.

Tamási Város Önkormányzatának tulajdonában, de állami üzemeltetésben lévő rendelőintézet röntgen helyiségeinek felújításáról döntött az önkormányzat annak ellenére, hogy a járóbeteg-szakellátás feladat elkerült az önkormányzattól, az itt élők ellátása érdekében, hogy az önkormányzat a felújítást finanszírozta. Az új röntgen készülék mellett hamarosan mammográf szűrés is biztosított lesz az intézetben, újabb ellátásként. Tekintettel arra, hogy a létesítmény térségi feladatokat lát el, így a térség összefogásával kell biztosítani a fejlesztését azon túl, hogy állami feladatellátás zajlik az épületben.

Indokolt felülvizsgálni az Országos Kórházi Főigazgatósággal közösen a négy háziorvosi körzet összevonását három körzetté a csökkenő lakosság és ellátotti létszámra tekintettel. Az Arany János utcai önkormányzati tulajdonú ház TOP Plusz pályázatból orvos lakássá történő átalakításával megfelelő minőségű lakhatást tudunk biztosítani itt települni szándékozó orvosnak. Tekintettel arra, hogy a körzetek tartósan betöltetlenek, letelepedési támogatás is igényelhető rá.

A gyógyfürdő és a gyógyászati rész fejlesztésével várhatóan az egészségturizmus számára is új lehetőségek nyílnak meg a településen, amely az egészségügyi alapellátásban részt vevő orvosok számára is kedvező.

Az önkormányzat lehetőségeihez mérten és a térség településeivel közösen segíteni kívánja a járóbeteg-szakellátás megfelelő biztosítását.

Szociális gondoskodás, idősellátás, alkonygazdaság

Tamási város gazdasági és szociális stratégiájának célja, hogy a 2025-2029-es időszakban fenntartható módon fejlessze az idősellátást, elősegítse az idős emberek társadalmi integrációját, és biztosítsa számukra a méltóságteljes életet. E célok elérése érdekében a program az idős gondozási rendszerek fejlesztésére összpontosít, különös figyelmet fordítva az alkonygazdaság kialakítására, amely a falusi és városi környezetben biztosítja az időskori ellátást, figyelembe véve az újrahasznosítható ingatlanokat és az innovatív gondozási megoldásokat.

Jelenleg nyújtott szolgáltatások, melyek az idősellátáshoz kapcsolódnak:

- **étkeztetés:** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről történik gondoskodás, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek gondoskodni. Az igénylők nagy többsége életkor alapján kerül be a szociális étkeztetés rendszerébe. Az erre vonatkozó helyi rendelet szerint 65

év felett igényelhető a szolgáltatás. A másik jellemző igénybevételi forma, az egészségi állapot megromlása miatti segítségkérés. Így ennek tükrében a legfőbb cél az, hogy az idős és/vagy rossz egészségi állapotban élő személyeket segítsük, támogassuk.

2025-ös adatok az igénybevevők számáról nemenkénti bontásban

Kor	18-40 éves		41-60 éves		61-70 éves		71-80 éves		80 év felett		Összesen (fő)	
Település	F	Nő	F.	Nő	F.	Nő	F.	Nő	F.	Nő	F.	Nő
Tamási	-	1	2	6	11	19	23	54	14	48	50	128

- **nappali ellátás:** Idősek nappali ellátása a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/F. § (1) bekezdés a) pontja alapján: A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő, a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyeknek nyújt segítséget.

A lakosság körében igény van a nappali ellátásra, az idős emberek szívesen bejárnak a klubba, hogy közösségben legyenek, részt vehetnek különböző kulturális és szabadidős programokon, segítséget kapnak ügyeik intézésében, valamint lehetőségük van az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére.

Idős személyek demens, és nappali ellátási területe:

- Tamási város közigazgatási területe – Tamási, Rákóczi utca 1.

Működési engedély alapján az engedélyezett férőhelyek száma: 38 fő (ebből 8 fő demens személy)

A klub hétfőtől – péntekig 7óra 40 perctől 16 óráig tartó nyitva tartással üzemel.

A demens betegek nappali ellátása, tamási székhelyen az idősek nappali ellátásával azonos intézményben és azonos nyitvatartással működik.

Térítésmentes szolgáltatás.

Idős személyek nappali ellátása

Kor és nem szerinti, jövedelmi viszony és családi helyzet szerinti megoszlás

2025-ös adatok

Település	Tagok száma		Életkor szerinti megoszlás				Jövedelmi viszonyok		Családi helyzet	
			60 év alatt	60-70 év	71-80 év	81 felett	45.000 Ft alatt	45.000 Ft felett	Egyedül-álló	Családdal él
Tamási	Nő	20	1	9	7	3	-	20	14	6
	Férfi	10	1	4	2	3	-	10	8	2

Demens személyek nappali ellátása 2025-ös adatok

Település	Tagok száma		Életkor szerinti megoszlás				Jövedelmi viszonyok		Családi helyzet	
			60 év alatt	60-70 év	71-80 év	81 felett	45.000 Ft alatt	45.000 Ft felett	Egyedül-álló	Családdal él
Tamási	Nő	3	-	-	3	-	-	3	3	-
	Férfi	5	-	1	4	-	-	5	5	-

- **házi segítségnyújtás:** Célkitűzése, hogy az idős ember mindaddig a saját, megszokott környezetében éljen, autonómiája teljes körű megtartása mellett, amíg a gondozási szükséglete olyan mértékűvé nem válik, ami a szakellátásba való bekerülését elkerülhetetlené teszi. A szolgáltatás célja az

egészségi állapotuk miatt önmaguk ellátására nem képes személyek lakókörnyezetében, önálló életvitele megtartásában való közreműködés, a családpótló szerep betöltése.

Feladata: Az alapvető gondozás és az alapápolás körébe tartozó feladatokat látja el, segítséget nyújt az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában, valamint prevenciók szerepét tölt be, hiszen segítséget nyújt a vészhelyzetek kialakulásának megelőzésében nem csak időskorú, hanem más rászorult csoportokhoz tartozó személyek esetében is. A szakápolási feladatok ellátása nem tartozik a házi segítségnyújtás tevékenységei közé.

Térítésmentes szolgáltatás.

Ellátottak szociális jellemzői 2025-ös adatok

Település	Ellátottak száma		Értékelő lap kritériumai alapján			Családi helyzet	
			I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat	Egyedülálló	Családdal él
Tamási	Nő	44	40	3	1	34	10
	Férfi	5	5	-	-	3	2

Infrastruktúra: Jelenleg az idősgondozás és a gyermekvédelmi feladatok külön épületben és külön helyrajzi számon valósulnak meg. A fenntartó és a szakmai irányítás pedig azonos. Tamási Város Önkormányzata pályázati forrásból racionalizálni szeretné a szociális alapellátások ezen formáit, ennek érdekében a TOP Plusz-3.3.2-21 azonosító számú, „Idősek Napközis Otthona Felújítása” című projekt keretében a DÁM Önkormányzati Társulás fenntartásában működő, de önkormányzatunk tulajdonában lévő Tamási és Környéke Szociális Központ 7090 Tamási, Rákóczi utca 1. szám alatti székhely intézményének felújítását tervezi, bővítéssel úgy, hogy a jelenleg 7090 Tamási, Kossuth tér 17. szám alatt működő Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat telephelyének megszüntetésével a szolgáltatások zökkenőmentesen és a törvényi előírásoknak megfelelően egy intézményben tudjanak működni. Az intézmény közlekedési rendszere és elérhető szolgáltatásai akadálymentes kialakításúak lesznek. Energia hatékonyságát a tervezett fűtési-hűtési, valamint hőszigetelési megoldások továbbá a lapos tetőn elhelyezett napelemek együttesen biztosítják.

Az ingatlan átalakításával minden szociális szolgáltatás egy helyről lesz koordinálva. A szakmai irányítás átláthatóbb lesz, valamint a fenntartás költségei is csökkenni fognak.

Komplex Idősgondozási Programok A komplex idős gondozási rendszerek kiépítése a következő főbb elemeket tartalmazza:

- **Központi Idősgondozási Központok:** Az időotthon és a nappali ellátó szolgáltatások (pl. klubok, rehabilitációs központok) bővítése, kiépítése. Az intézményekben való elhelyezés mellett hangsúlyt kap a **házi segítségnyújtás**, amely lehetőséget biztosít a lakókörnyezetben történő ellátásra, mind a fizikai, mind a pszichológiai szükségletek figyelembevételével. Olyan otthonápolást biztosító gyógyászati eszközök beszerzése, melyek akár bérelhető formában, rendelkezésre állnak mind a hozzátartozó, mind pedig a szakember számára.
- **Bentlakásos idősotthonok kialakítása:** Tamási városa szeretné a jövőben egy bentlakásos idősotthonnak megépítését, amely a helyi közösség idősebb tagjainak biztosítana méltó és szeretetteljes környezetet az idősebb években. A tervezett intézmény célja, hogy a lakók számára megfelelő ellátást, környezetet és biztonságot nyújtson, miközben közösségi programokkal és személyre szabott gondozással segíti őket az életminőségük javításában. A város vezetése elkötelezett amellett, hogy egy olyan otthon alakítson ki, amely megfelel a modern elvárásoknak és igényeknek, és hozzájárul Tamási közösségi életének gazdagításához.
- **Szociális Segítő Hálózatok:** A szociális munkások, pszichológusok, mentálhigiénés szakemberek és ápolók folyamatos képzése és koordinálása, hogy minden idős személy megfelelő és személyre szabott segítséget kapjon. A családok és közvetlen környezetek bevonása a gondozásba kiemelten fontos.

- **Képzési és Segítő Programok:** A családtagok és más közvetlen gondozók támogatása, például képzésekkel, hogy jobban felkészülhessenek az idős személyek gondozására, és hatékonyan támogathassák őket a mindennapi életben. Különösen támogatva azokat a hozzátartozókat, akik otthon ápolják rokonaikat.
- **Idős és demens barát város:** a városban már működik egy demens betegek nappali ellátása
*(Demográfia és demencia: Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) jelentése szerint 2019-ben a demencia megközelítőleg 50 millió embert érint világszerte, és évente 10 millió új esetet regisztrálnak. Az előrejelzések alapján a demenciával érintett emberek száma 2030-ra eléri a 82 millió, 2050-re a 152 millió főt (<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dementia>). Az OECD becslése szerint 2018-ban az Európai Unió tagállamaiban 9,1 millió 60 év feletti lakos érintett demenciával, míg ez a szám 2000-ben 5,9 millió fő volt. **Magyarországon a hazai adatok és szakértői becslések alapján a demenciával élők száma 250-300 ezer főre tehető.**)*
 - Alzheimer Café megalakítása városunkban is, ahol a hozzátartozók és a téma szakemberei közösen beszélhetnek problémáikról és jó gyakorlataikról egyaránt.
 - Okoseszközök használata: A demens személyek számára kifejlesztett okoseszközök, mint például GPS-karkötők, amelyek segítenek a nyomon követésükben és biztonságukban.
 - az aktív idős korosztály bevonása a város kulturális életébe pl. egyes városi nevezetesség vagy turisztikai látványosság bemutatása az idős korosztály által, kiemelve azt a különlegességet, hogy az idős emberek hitelesen tudnak beszélni a 40-50 évvel ezelőtti város életéről
 - Emlékeztetést támogató foglalkozások: Képzőművészeti, zenei és kézműves tevékenységek, amelyek segítik az idősek mentális frissességét és társadalmi integrációját.
 - Közterületek fejlesztése: szélesebb járdák, pihenőhelyek és jól látható közlekedési jelzések biztosítják a biztonságos közlekedést.
 - Önkéntes programok: Az önkéntesek képzése, akik segítenek az idősek napi teendőiben és társaságot biztosítanak számukra. stb

A Fejlesztések Gazdasági Hatása A komplex idősgondozási programok bevezetése nem csupán a társadalmi jólétet javítja, hanem gazdaságilag is hasznos. Az idősellátás fejlesztése új munkahelyeket generál, valamint a helyi építőipart és szolgáltatásokat is élénkítheti. A szociális infrastruktúra bővítése hozzájárulhat a helyi gazdaság élénkítéséhez, miközben csökkenti a munkaerőpiaci terheket, mivel az idősebb lakosság aktív részese lehet a közösségi és gazdasági életnek.

Fenntarthatóság és Innováció A projekt hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása érdekében **környezeti szempontok** is kiemelt figyelmet kapnak. Az ingatlanok felújítása során az energiahatékonyság növelésére és a zöld megoldásokra (pl. napenergia, esővíz-gyűjtő rendszerek) kerül sor. A közszolgáltatások fejlesztése során a közösségi és környezeti értékek figyelembevételével biztosítjuk, hogy az idősellátás fenntartható módon fejlődjön.

Népszámlálási adatok 2022-es településszerkezetben

(Tamási)

Időszak	Mutatók		
	Lakónépességből a 60 és több éves férfiak száma (fő)	Lakónépességből a 60 és több éves nők száma (fő)	Állandó népesség száma (fő)
1970. év	645	899	8834
1980. év	602	822	8876
1990. év	628	881	9411
2001. év	663	1064	9177
2011. év	814	1216	8464
2022. év	928	1371	7730

Tartós, időskorúak bentlakásos intézményeiben elhelyezettek száma Tolna vármegyében

Időszak	Mutatók
	Bentlakásos szociális intézményekben ellátottak száma (fő)
2017. év	1529
2018. év	1539
2019. év	1528
2020. év	1351
2021. év	1476
2022. év	1507
2023. év	1558

Sport és szabadidő

A sport-, ifjúsági és szabadidős feladatok ellátására együttműködési megállapodással rendelkezünk a Tamási Szabadidő és Sportegyesülettel, amely munka koordinálását segíti az un. külsős alpolgármester.

Célok:

- városi sportegyesületek szerepe (sportegyesületek, szakosztályok felsorolása)
- a városban megtalálható a sportágak széles köre (sportágak felsorolása)
- versenysport (egyesületi keretek) és szabadidősport (pl. túrázás, kerékpározás –kerékpárutak)
- sport, és szabadidős létesítmények bemutatása (sportpályák, aktív park, játszótérek stb.)
- sportrendezvények (hagyományos és új rendezvények)

Turizmus, idegenforgalom, ökoturizmus

Tamási Város Önkormányzata elkötelezett a turizmus és idegenforgalom fellendítése iránt, felismerve annak gazdasági és kulturális potenciálját. A következő években a hangsúly az ökoturizmusra, a termálfürdő fejlesztésére és a térség attrakcióinak integrált rendszerére helyeződik.

A turizmus zászlóshajója a gyógyfürdő. A gyógyvízzel rendelkező **gyógyfürdő** a térség számára meghatározó, 2011 óta szolgáltatásait a mozgásukban korlátozottak is igénybe vehették, miután átadásra került az „Ability fürdőfejlesztés Tamásiban” projekt eredményeként egy háromszintes, teljes körűen akadálymentesített új fürdőépület wellness és gyógyszolgáltatásokkal, 263 m² nagyságú kültéri élménymedence, (a medencék teljes vízfelülete 798 m²), megújuló fürdőbejárat, megfelelő számú parkoló, valamint park került átadásra és üzemeltetésre a jelenlegi fürdő felújítása, korszerűsítése és akadálymentesítése mellett.

A fenti beruházások eredményeként a fürdőlátogatók száma jelentősen megemelkedett: 2013-2016. között 160 ezer felett volt, 2017-2019. között 150 ezer felett, 2020-ban 90 ezer körül, 2021-ben meghaladta a 80 ezer főt, (Covid évek) 2022-2024. között 36-40 ezer közöttire tehető a fürdővendégek száma, a részleges nyitva tartás miatt. A beruházás előtti időszakhoz képest, a fürdőlétesítménnyel további munkahelyek teremthetők.

A régi strand épület fejlesztése, felújítása 2021-ben tervezett volt, közbeszerzési kiírás anyaga elkészült, amikor is 2021 november 1-jén tűz ütött ki a Tamási Termálfürdőben, amely fürdő főépületét azóta is csak részlegesen használhattak a vendégek. A tüzeset utáni helyreállításra sor kerülne 2025-2026. évben.

Cél:

1. a tüzeset által károsodott épület helyreállítása
2. régi rész bővítése, fejlesztés

Helyreállítás

2024. áprilisban a **Tamási Gyógyfürdő tűzkár utáni helyreállítási- és rekonstrukciós tervezési, valamint kivitelezési** feladataival a közbeszerzési eljárás lezárását követően a nyertes kivitelezővel a szerződés megkötésre került. A tűz-, illetve az oltóvíz okozta sérülések helyreállítását, a tervezett átépítési, felújítási munkákat egy év alatt kell elvégezni.

Többek között a kivitelezőnek kell az újjáépítés mellett a 462 négyzetméteres fürdőépület, a gyógyászati részleghez tartozó súlyfürdő medence vízjogi engedélyezési-, valamint a felvonó létesítési engedélyezési terveit elkészíteni. A kivitelezés során a fürdő épületében többek között új hőszigetelést is alakítanak ki, elvégzik 3957 négyzetméternyi falfelület javítási, glettelési és festési munkálatait. Helyreállítják a gyógyfürdő gépészetét is és korszerűsítik a víz-, csatorna-, szellőztetési - és a fűtési rendszert, energiatakarékos világításra cserélik a meglévőket, valamint vezérlést építenek ki.

Az épületben átépítenénk a gyógyászati részleget is, amely válaszfalak áthelyezését, az álmennyezet bontását is magában foglalja. A kivitelező feladatai közé tartozik egyebek mellett az 1507 négyzetméternyi kerámia padlóburkolat, az 1980 négyzetméternyi falburkolat cseréje.

A projekt keretében a medencék is megújulnak és elkészítik a tetőterasz hő- és vízszigetelését és modernizálják az öltözőrészleget is.

A cél, hogy megőrizzük és folytassuk a 2011-ben elkezdett turisztikai beruházás alapvető célkitűzését, hogy a gyógyfürdő szolgáltatásait a kerekesszékes és mozgáskorlátozott vendégek is teljeskörűen igénybe tudják venni. Cél az is, hogy a fürdő családbarát maradjon.

Tervezett fejlesztés

A fürdőépület helyreállítása mellett tervezett a **strand korszerűsítési**, bővítési munkálatainak elvégzése, amellyel a strandfürdő komplex megújítása történhetne meg.

Strandfürdő korszerűsítési munkálatai:

A közbeszerzési eljárás zárult, a közel 4 milliárd forintos beruházással lebontásra kerülnek a strandfürdő ideiglenes építményei és átalakításra, kibővítésre kerülne a strand, az étterem és a bejárati épület. A felújítás ezen ütemére a szerződés megkötésére került 2024. októberében. A kivitelezőnek kell az építési engedélyezési terveket elkészíteni, majd a kivitelezést elvégezni.

A munkák között szerepel a meglévő 33 méteres úszómedence 25 méteresre alakítása, a termálmedencék modernizálása, valamint felújítandó elem a 322 m² strand- és a 61 m² gyermekmedence is. Új elemként jelenik meg egy csúszdapark, valamint ehhez kapcsolódóan készülne egy közel 320 m²-es csobbanómedence és egy vizes spraypark a kisebbek részére. A beruházás során korszerűsítjük a fürdő területén lévő közműhálózatokat.

A projekttel átépülne és bővülne a létesítmény melletti parkoló és út is. A fürdőn belül új közlekedő felületek alakulnának ki, mind szervízúttal, mind járdákkal, amely sétányon új világítási rendszert alakítanának ki.

A létesítménybe egy új, feltöltő rendszerű órás beléptető rendszer segítségével juthatnának be a fürdőbe látogatók.

A fürdőnk működtetéséhez új kutak fúrása vált elkerülhetetlenné: az új termálkút és az új hidegvizes kút vízhozama várhatóan 300-500l/perc lesz.

A település a projektek megvalósításához szükséges források megszerzéséig arra törekszik, hogy biztosítsa a fürdő folyamatos működéséhez szükséges pénzeszközöket.

Főbb célkitűzések és fejlesztési irányok:

- **Ökoturizmus és Termálfürdő Integrációja:**
 - A termálfürdő fejlesztésével párhuzamosan az ökoturisztikai potenciál maximális kihasználása
 - A természeti értékek (pl. Miklósvári Parkerdő) bemutatása interaktív és fenntartható módon
 - Túraútvonalak, kilátók és látogatóközpont fejlesztése, amelyek összekapcsolják a termálfürdőt a környező természeti látnivalókkal

A termálfürdő Tamási legfőbb vonzereje, de a város és környéke ennél sokkal többet kínál. A cél, hogy a fürdőzés élményét kiegészítsék a természeti értékek felfedezésével. Ez magában foglalja a Miklósvári Parkerdőben és a környező területeken túraútvonalak és interaktív tanösvények bővítését, ahol a látogatók még jobban megismerhetik a helyi növény- és állatvilágot. Kilátók, pihenőhelyek, látogatóközpont összehangolásával a környezettudatos szemléletformálást is elősegíthetjük, hiszen ezek a helyszínek nemcsak a pihenést szolgálják. A termálfürdő és az ökoturisztikai látnivalók összekapcsolása érdekében kerékpárutakat és gyalogos ösvényeket hoznak létre, amelyek biztonságos és kényelmes közlekedést biztosítanak a turisták számára.

- **A Miklósvári Parkerdő potenciáljának teljes kihasználása:**

Nem csupán jelzett túraútvonalak létrehozása a cél, hanem tematikus ösvények kialakítása is, amelyek a helyi flóra és fauna sajátosságait mutatják be. Például madárfigyelő pontok, gyógynövényismereti séták, vagy éjszakai erdőtúrák szervezése.

Interaktív információs táblák mellett QR-kódok elhelyezése, amelyek segítségével a látogatók okostelefonjukon keresztül további információkhoz juthatnak a természeti értékekről.

A parkerdőben erdei iskolák, természetismereti foglalkozások szervezése, különös tekintettel a fiatal generáció környezettudatos nevelésére továbbra is.

- **Kemping fejlesztése**

A Tamási termálfürdő várható fejlesztésével párhuzamosan indokolt a Termál Kemping korszerűsítése és a bővítése is, hogy a városi szálláshelyszolgáltatás bővülésével a városra irányuló idegenforgalmi érdeklődést tudjuk növelni.

A kemping komplex fejlesztésében szükséges lenne az apartmanok és iroda- valamint kiszolgáló helyiségek, és az épületben található közös helyiség modernizálása, felújítása, valamint a teljesen elavult motel helyén, a meglévő alapra építkezve, új, könnyűszerkezetes motel épület építése. Emellett a sátor- és lakókocsi helyeket kiszolgáló vizesblokkok felújítása, valamint kertészeti rendezés és új kerítés- valamint beléptető rendszer építése is indokolt. Források kérdése, de néhány korszerű mobilház építésével a kemping szolgáltatásait a mai kor igényeinek megfelelően lehetne bővíteni.

Ezek a beruházások nagyban hozzájárulnának a város turisztikai vonzerőjének növeléséhez.

Aktív Turisztikai Fejlesztések

- A Siófok-Pécs kerékpárút Dombóvárig történő megépítésével a város bekapcsolása a balatoni kerékpáros hálózatba.
- Komplex, a települési adottságokra épülő fejlesztési csomagok kidolgozása, pl. lovaglási lehetőségek, horgász turizmus, és vadász turizmus fejlesztése.
- A helyi és környékbeli termelők bevonása a turisztikai szolgáltatásokba (pl. helyi termékek vásárai, kóstolók).

A Siófok-Pécs kerékpárút Dombóvárig történő meghosszabbítása kulcsfontosságú lépés, amely Tamásit bekapcsolja a balatoni kerékpáros turizmus vérkeringésébe. Ezenkívül a város és környéke számos lehetőséget kínál az aktív kikapcsolódásra: lovaglás, horgászat, vadászat. Ezeket a lehetőségeket komplex fejlesztési csomagokba foglalják, amelyek magukban foglalják a szükséges infrastruktúra (pl. lovardák, horgásztavak, vadászterületek) fejlesztését, valamint a kapcsolódó szolgáltatások (pl. oktatás, felszerelésbérlet) biztosítását. A helyi termelők bevonása a turisztikai kínálatba nemcsak a helyi gazdaságot erősíti, hanem autentikus élményt is nyújt a turistáknak. Helyi termékek vásárai, kóstolók, kézműves foglalkozások szervezése színesíti a programkínálatot.

Kerékpáros és gyalogos túrák szervezése, amelyek a fürdőből indulva érintik a környékbeli nevezetességeket. Tematikus csomagok kialakítása, amelyek kombinálják a fürdőzés élményét a természeti programokkal. Például "wellness és túra" hétvégék.

A helyi termelők bevonása a fürdő vendéglátásába, helyi termékekből készült ételek és italok kínálatával. Nem csupán a kerékpárút megépítése a cél, hanem a hozzá kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése is. Például kerékpárkölszönzők, szervizpontok, pihenőhelyek kialakítása. Tematikus kerékpártúrák szervezése, amelyek

a helyi nevezetességeket és természeti látnivalókat érintik. A kerékpárút népszerűsítése a balatoni kerékpárosok körében, közös programok szervezése a balatoni településekkel.

A helyi adottságokra épülő fejlesztési csomagok:

Lovas turizmus: lovas túrák szervezése a környező erdőkben és mezőkön, lovas oktatás, lovasbemutatók.

Horgászturizmus: horgásztavak fejlesztése, horgászversenyek szervezése, horgászoktatás.

Vadászturizmus: vadászterületek fejlesztése, vadászati programok szervezése, vadászoktatás.

A helyi termelők bevonása a turisztikai kínálatba: helyi termékek vásárai, kóstolók, kézműves foglalkozások, gazdaság látogatások.

- **Nemzetközi Befektetői Csomag:**

- A Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint a Magyar Turisztikai Ügynökség szakmai támogatásával nemzetközi befektetői csomag összeállítása.
- A csomagban a térség összes turisztikai attrakciójának (termálfürdő, ökoturisztikai látnivalók, kerékpárút) bemutatása és fejlesztési lehetőségeinek felvázolása.
- A környékbeli településekkel való szoros együttműködés a turisztikai kínálat bővítése érdekében.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint a Magyar Turisztikai Ügynökség támogatásával összeállított befektetői csomag célja, hogy felhívja a nemzetközi befektetők figyelmét Tamási turisztikai potenciáljára. A csomagban részletesen bemutatják a város és környékének turisztikai attrakcióit, a fejlesztési lehetőségeket, valamint a befektetési feltételeket. A befektetők számára vonzóvá teszik a várost azzal, hogy kedvező üzleti környezetet teremtenek, és támogatják a beruházásokat. A környékbeli településekkel való szoros együttműködés révén egy komplex turisztikai desztinációt hoznak létre, amely versenyképes a nemzetközi piacon

A befektetői csomag részletes tartalma:

- A térség turisztikai potenciáljának részletes bemutatása, piackutatói adatokkal alátámasztva.
- A fejlesztési lehetőségek konkrét projekttervekkel, költségvetéssel és megtérülési számításokkal.
- A befektetési feltételek részletes ismertetése, a helyi önkormányzat által nyújtott támogatások és kedvezmények bemutatása.
- A turisztikai attrakciók fejlesztésének komplex bemutatása.

A befektetők számára vonzó üzleti környezet megteremtése:

- A bürokratikus akadályok csökkentése, a beruházások gyors és hatékony engedélyezése.
 - A helyi vállalkozásokkal való együttműködés elősegítése, közös projektek támogatása.
- A város turisztikai kínálatának nemzetközi marketingje és népszerűsítése, a befektetők számára is

További lehetséges fejlesztési irányok:

A helyi kulturális örökség bemutatása (pl. helytörténeti múzeum fejlesztése, tematikus városnéző séták).

A gasztronómiai turizmus erősítése (pl. helyi termékekre épülő éttermek, borutak).

A meglévő szálláshelyek minőségének javítása, és újak létrehozásának ösztönzése.

Rendezvények szervezése, melyek a városba vonzzák a turistákat.

Fontos szempontok:

- Fenntarthatóság: A fejlesztések során a környezetvédelmi szempontok kiemelt figyelembevétele.
- Együttműködés: A helyi vállalkozásokkal, civil szervezetekkel és a környező településekkel való szoros együttműködés.
- Marketing és promóció: A város turisztikai kínálatának hatékony marketingje és népszerűsítése.

Kulturális turizmus:

Helytörténeti múzeum interaktív kiállításokkal való modernizálása. Tematikus városnéző séták szervezése, amelyek a város történelmi és kulturális nevezetességeit mutatják be. Kulturális rendezvények szervezése, amelyek a helyi hagyományokat és értékeket mutatják be.

Gasztronómiai turizmus:

Helyi termékekre épülő éttermek, borászatok és termelői piacok támogatása. Gasztronómiai fesztiválok, főzőversenyek szervezése, amelyek a helyi ízeket és specialitásokat mutatják be. Borutak és gasztronómiai túrák szervezése, amelyek a helyi borászatokat és termelőket kötik össze.

Szálláshelyek fejlesztése:

A meglévő szálláshelyek minőségének javítása, a szolgáltatások bővítése. Új szálláshelyek (pl. panziók, vendégházak, apartmanok) létrehozásának ösztönzése, különös tekintettel a családbarát és környezetbarát, fenntartható szálláshelyekre.

Rendezvényturizmus:

Sportesemények, koncertek, fesztiválok szervezése, amelyek a városba vonzzák a turistákat. Konferencia- és rendezvényközpont kialakítása, amely üzleti és kulturális rendezvényeknek ad otthont.

A fentiekben vázolt tervek megvalósításával Tamási városa jelentős turisztikai fejlődést érhet el, ami pozitív hatással lehet a helyi gazdaságra és a lakosság életminőségére.

Sport és szabadidő

A helyi sportélet feltételeinek kialakításában az önkormányzatoknak kiemelt szerepe van, hiszen a helyi önkormányzatok a tulajdonosai a legtöbb sportlétesítménynek, illetve a sport legmeghatározóbb támogatói. Tamási város bővelkedik sportágakban, sportlétesítményekben, mely köszönhető az oktatási intézményeknek, az önszerveződő sportegyesületeknek, valamint a vállalkozásoknak, amelyek sportszolgáltatást nyújtanak a lakosság számára.

Csaknem 20 féle sportág érhető el a Tamásiban működő 15 sportegyesületben, a verseny- és szabadidősport létesítmények száma pedig meghaladja a 20-at.

A város célja, hogy a sport a helyi társadalom, legfőképp a következő generációk életében is jelentős szerepet töltsön be, ezért a város sport támogatási rendszere utánpótlás központú, ez prioritásként jelenik meg a sporttámogatások és elismerések különböző formáiban.

Az elmúlt évek önkormányzati fejlesztései (Sportok Háza, Aktív Park) a sportolási lehetőségek bővülését eredményezték, illetve lehetőséget biztosítottak az évtizedes múlttal rendelkező (pl. súlyemelés) sportágak számára stabil edzőhelyszín, egyesületi központ kialakítására.

A "Mozdulj Tamási!" programok indítása, a helyi Sportágválasztó rendezvény és a szabadidős sport programok széles körű szervezése a 2013-ban alakult Tamási Szabadidő és Sport Egyesülethez köthető, mely szervezet lehetőséget biztosít azoknak a sportágaknak a működéséhez, melyek nem kívánnak önálló egyesületi formában működni (pl. sakk, darts, ultrasport, ugrálókötél, sportlövészet stb.)

A városban jelenleg 15 aktív sportegyesület fejti ki tevékenységét, az érdeklődők számára rendszeres edzési, illetve versenyzési lehetőségek biztosítanak. A sportegyesületek közötti kapcsolat, együttműködés példaértékű, a rendezvények többségében széleskörű helyi összefogással valósulnak meg. A korábbi években rendszeres volt a sportegyesületek közötti egyeztető megbeszélések, fórumok szervezése. Azoknak a sportágaknak a működéséhez, melyek nem kívánnak, vagy a létszámból adódóan nem tudnak önálló egyesületi formában működni, a Tamási Szabadidő és Sport Egyesület biztosít szervezett kereteket, pl. szakosztály formájában.

A sport támogatása fontos, törvényben meghatározott. A támogatás mértékéről és módjáról azonban egyik törvényi szabályozás sem dönt. Az önkormányzat adott költségvetéséről és helyzetétől függ, hogy mekkora forrást tud biztosítani a sportfinanszírozásra.

Tamási Város Önkormányzata több közvetlen és közvetett támogatást is biztosít mind a versenysport, mind a szabadidősport számára.

Tamási Város sportrendelete (sporttámogatás civil szervezeteknek)

TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATI önkormányzat helyi sporttevékenységgel kapcsolatos feladatairól és kötelezettségeiről, valamint a sport helyi pénzügyi támogatási rendszeréről

- Alaptámogatás
- Működési támogatás
- Rendezvény támogatás
- TAO-s egyesületek támogatása
- Sportlétesítmények üzemeltetésének támogatása: hozzájárulás az önkormányzati tulajdonú, de sportegyesületi fenntartásban működő létesítmények üzemeltetéséhez

Ezen kívül a sportegyesületek számára számos további támogatási forma érhető el:

- TAO támogatás a látvány csapat sportágak számára (futball, kosárlabda, kézilabda)
- Állami támogatások
- Szakszövetségi támogatások
- EU támogatások (pl. LEADER pályázat)

pályázati támogatások (Sportegyesületek Országos Szövetsége, Nemzeti Együttműködési Alap, Városi Civil Alap, stb.)

- szponzori támogatások (pl. helyi vállalkozásoktól érkező támogatások)
- SZJA 1% támogatás

A szabadidősport kedvtelésből, a szabadidő hasznos eltöltése céljából, az egészség megőrzésének érdekében végzett sporttevékenység, testedzés.

A szabadidősport, vagy lakossági sport rendezvények az alábbi formákban valósulhatnak meg:

- szervezett formában megrendezésre kerülő szabadidősport rendezvények (önkormányzat vagy civil szervezetek, sportegyesületek által szervezett események),
- spontán, egyéni formában vagy önszerveződő közösségi keretek között végzett szabadidősport rendezvények,
- vállalkozások által szolgáltatásként biztosított szabadidősport tevékenység

A lakossági sport, tömegsport fejlesztésében nagy szerepe van a családi sport és szabadidős programoknak, amelyeken mindenki megtalálhatja az életkorának és edzettségi fokának megfelelő közösségi mozgásformát (pl. korcsoportos futóverseny több távon, teljesítménytúrák).

Az elmúlt időszakban kiépített kerékpáros infrastruktúrának köszönhetően népszerű a Tamási-Pári, illetve a Tamási Regöly útvonalon a kerékpározás, a futás, a természeti adottságok pedig a gyalogos túrázásnak is kedveznek.

A sportlétesítmények is számos, változatos sportolási lehetőséget biztosítanak a lakosságnak (Sportok háza konditerem, fitness terem, Aktív park futópálya, sporteszközök, játszótéri eszközök, street workout pálya stb.)

Tamási városában számos nagy hagyománnyal bíró helyi, országos, illetve nemzetközi sportrendezvény került már lebonyolításra, melyek széleskörű helyi együttműködésben valósultak meg és a város hírnevét öregbítették.

Turisztikai vonatkozása elsősorban az országos vagy nemzetközi rangú versenyeknek, bajnokságoknak van, illetve a különböző sportlétesítmények vonzhatnak a térségbe látogatókat.

Egyéni sportágak:

atlétika

combat wrestling, grappling

darts

futás

horgászat

íjászat

kerékpár

lovaglás

motocross, enduro

sakk

sportlövészet

súlyemelés

tenisz

testépítés

ugrókötél

ultrasport

Csapat sportágak:

futball

kézilabda

kosárlabda

Fiatalok integrációja, megtartása- Tamási a fiatalokért!

- önkéntesség és közösségi szolgálat népszerűsítése, egyesületek és közösségek szerepe

Civil szervezetek/sportegyesületek a rendezvényeiket minden esetben önkéntes segítőkkel, szervezők segítségével szervezik meg. Ha az önkéntes középiskolába jár, akkor a közösségi szolgálat elvégzését le is igazolja az intézmények felé. Ebben az esetben a szervezetek is rá vanna szorulva a fiatalok segítségére, illetve a fiatalok hasznos tevékenységekkel tudják lefedni a közösségi szolgálati időt. Mely nagyon fontos a közösség fejlődése szempontjából.

- tehetségek elismerése: Tamási Város Ifjú Tehetsége kitüntető cím

A Tamási Ifjú Tehetsége elismerő cím adományozható annak a tamási állandó lakóhelyű, vagy tamási székhelyű szervezetben tevékenykedő, a legkülönbébb tehetségterületeken – így a tanulás, a sport, a művészet, a tudomány, a kultúra terén – kimagasló eredményt elért, 25. életévét be nem töltött fiatalnak, aki tevékenységével hozzájárul a város országos vagy nemzetközi hírének növeléséhez.

Évente legfeljebb hat cím adományozható.

A cím adományozására helyi civil szervezet, egyéb szervezet, intézményvezető, a képviselő-testület tagja vagy állandó bizottságának tagja tehet javaslatot.

- ifjúsági feladatkörök és tevékenységek a TSZSE keretei között

Minél több fiatal számára biztosítsanak sportolási lehetőséget, akár versenysporttal, akár szabadidősporttal szeretnének foglalkozni. Felkarolni azokat az egyesületeket, akiknek még nincsen hivatalos háttere, illetve elősegíteni a jogi háttér megteremtését a megalakuló egyesületeknek, civil szervezeteknek.

Szabadidős, országos sport rendezvények megszervezése közösen karöltve a működő egyesületekkel.

A rendezvényekre mozgósítani az összes civil szervezetet, mint a szervezésbe, lebonyolításban illetve a versenyeken való minél több létszámmal való részvétellel. Egy gesztor tevékenységet nyújtva az önkormányzat, lakosok, civil szervezetek, sportolók között.

- Tamási Ifjúságért Munkacsoport: TIM

Csoport célja, hogy a munkacsoport tagjai, akik tanárok, diákok, fiatalokkal foglalkozó szakemberek, fiatal civil szervezetek vezetői, sportszakemberek, akiknek utánpótlás nevelés foglalkoznak ők átadják egymásnak a mindennapi tapasztalatokat. És ebből egy olyan koncepciót állítanak össze, hogy a településen minél több és színvonalas rendezvényt hozzanak létre, amin a fiatalok minél nagyobb létszámban részt is vesznek. Ezek a rendezvények legyenek minél színvonalasabbak, változatosak akár sport vagy kulturális vagy szabadidős programokról beszélünk. A TIM feladata közösség/közösségek építése, koordinálása, fenntartása.

Összefoglaló

A lehetőségek, erőforrások és szükségletek összhangjának megteremtésével elérhetők a programban szereplő célok, de a rendelkezésre álló vagy elnyerhető pénzügyi támogatások ezt befolyásolhatják. Fontos, hogy az alapfeladatok maradéktalan teljesítése mellett a továbbfejlődést szolgáló célok, célkitűzések is megvalósuljanak a településünk fejlődése érdekében. Kiemelt cél a lakosság a fiatalok megtartása, élhető település és környezet biztosítása.

A program feltétele a képviselő-testület hatékony és eredményes munkája, a megfelelő együttműködés – a városunk érdekeinek érvényesítése.

Tamási, 2025. április 29.

Porga Ferenc
polgármester

Záradék:

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete 66/2025. (IV. 29.) számú határozatával hagyta jóvá a „**MEGTARTÓ TELEPÜLÉS**” elnevezésű 2025-2029. évekre vonatkozó gazdasági programját.

Tamási, 2025. április 30.

Gulyásné dr. Könye Katalin
jegyző